

**AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I
POŠTANSKU DJELATNOST**

**PLAN RADA
ZA 2022. GODINU**

Podgorica, septembar 2021. godine

SADRŽAJ

I UVOD	5
II PLAN AKTIVNOSTI	8
II-1. NORMATIVNI DIO	8
II-1.1. NORMATIVNI DIO - elektronske komunikacije	8
A. Propisi i akta koje je donijela Agencija	8
B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koja su donijela ministarstva	12
C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore	14
II-1.2. NORMATIVNI DIO – poštanske usluge	15
A. Propisi i akta koje je donijela Agencija	15
B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijelo Ministarstvo	16
C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore	16
II-2. TEKUĆE AKTIVNOSTI	17
A. Vođenje i održavanje registara i baza podataka Agencije	17
1. Registar operatora	17
2. Registar odobrenih radio-frekvencija	18
3. Registar brojeva i adresa	18
4. Baza podataka elektronske komunikacione infrastrukture	19
5. Sistem za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga	19
B. Zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija	19
1. Analiza relevantnih tržišta	19
2. Praćenje implementacije regulatornih obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom snagom	20
3. Regulacija maloprodajnih cijena usluga fiksne mreže	20
4. Praćenje implementacije modela računovodstvenog razdvajanja i troškovnog računovodstva operatora u javnoj fiksnoj i mobilnoj elektronskoj komunikacionoj mreži	21
5. Izrada Metodologije "Margin squeeze" kod vezanih usluga u fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži	21
6. Aktivnosti na sprovođenju Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana zaključenog 04.04.2019. godine.	22
7. Izrada i implementacija Bottom-up LRIC troškovnih modela za fiksnu i mobilne elektronske komunikacione mreže	22
8. Inicijativa za sniženje cijena međunarodne terminacije	23
C. Vođenje odvojenog računovodstva univerzalnog poštanskog operatora	23
1. Praćenje implementacije Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge	23

2. Regulacija cijena univerzalne poštanske usluge	23
D. Univerzalni servis	24
1. Univerzalni servis u elektronskim komunikacijama	24
2. Univerzalni servis u poštanskoj djelatnosti	24
E. Upravljanje radio frekvencijskim spektrom	25
1. Planiranje korišćenja radio-frekvencija	25
2. Izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija	26
3. Kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra	30
4. Međunarodna koordinacija radio-frekvencija	31
F. Upravljanje numeracijom i adresiranjem	32
1. Izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa	33
2. Usluga prenosa brojeva	33
3. Informisanje građana o postojanju i korišćenju jedinstvenog evropskog broja za pozive u hitnim slučajevima „112“	33
4. Obezbjedenje numeričkih resursa za komunikaciju između mašina- M2M	33
G. Prava i zaštita interesa korisnika	34
1. Vođenje postupaka zaštite prava i interesa korisnika elektronskih komunikacionih usluga i poštanskih usluga	34
2. Praćenje ponuda operatora i promjene ugovorenih uslova pružanja usluga	34
3. Opšti uslovi pružanja usluga	35
4. Pretplatnički ugovori	35
5. Kvalitet elektronskih komunikacionih usluga	35
6. Sistem za mjerenje brzine pristupa Internetu	36
7. Praćenje poštovanja principa mrežne neutralnosti (Net neutrality) u Crnoj Gori	36
8. Alat za pomoć korisnicima prilikom izbora elektronskih komunikacionih usluga (Kalkulator cijena)	36
9. Edukacija korisnika	37
10. Ispitivanje javnog mnjenja	37
11. Praćenje rada nacionalne tačke razmjene Internet saobraćaja u Crnoj Gori (MIXP)	38
H. Planiranje elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture	38
I. Zaštita elektronskih komunikacija	39
1. Sprovođenje mjera za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga	39
2. Sprovođenje mjera za sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte	39
J. Vršenje nadzora u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti	39
1. Stručni nadzor u oblasti elektronskih komunikacija	39
2. Stručni nadzor u oblasti poštanske djelatnosti	40
K. Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja informacionog društva i Strategija digitalne transformacije za period od 2022 - 2026 godine	40
L. Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti	41
M. Realizacija mjera iz drugih strategija i akcionih planova u čiju realizaciju je Agencija uključena	41

II-3. IZRADA PLANOVA, IZVJEŠTAJA I INFORMACIJA VEZANIH ZA TRŽIŠTE ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKE DJELATNOSTI

A. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na godišnjem nivou	41
B. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na polugodišnjem nivou	47
C. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na kvartalnom nivou	49

D. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na mjesečnom nivou	50
E. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju po potrebi	51
II-4. SARADNJA SA NADLEŽNIM DRŽAVNIM ORGANIMA I DRUGIM INSTITUCIJAMA, REGULATORNIM TIJELIMA DRUGIH DRŽAVA I MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA U OBLASTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKOG SAOBRAĆAJA	51
A. Saradnja sa nadležnim državnim organima i institucijama	51
B. Saradnja sa međunarodnim institucijama	53
C. Organizacija međunarodnih skupova	55
II-5. MATERIJALNO-TEHNIČKO I KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE	56
<i>III IZVRŠENJE PLANA RADA</i>	59

I UVOD

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je nezavisni regulatorni organ koji u vršenju javnih ovlaštenja u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti obavlja regulatorne i druge poslove utvrđene zakonom i u obavljanju ovih poslova ne smije primati ni tražiti uputstva od državnih i drugih organa i organizacija ili drugih lica.

Polazne osnove za izradu Plana rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2022. godinu predstavljaju: Zakon o elektronskim komunikacijama („Službeni list Crne Gore” broj: 40/13, 56/13, 02/17 i 49/19), Zakon o poštanskim uslugama („Službeni list Crne Gore” broj: 57/11, 55/16 i 55/18), Zakon o elektronskim medijima („Službeni list Crne Gore” broj: 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i Zakon o digitalnoj radio-difuziji („Službeni list Crne Gore” broj: 34/11 i 31/12).

Članom 14 Zakona o elektronskim komunikacijama propisane su nadležnosti Savjeta Agencije i istim je u stavu 1 tačka 4 propisano da Savjet Agencije donosi Plan rada sa Finansijskim planom Agencije.

Zakonom o elektronskim komunikacijama, u članu 11 su utvrđene nadležnosti Agencije i to da: donosi propise na osnovu ovlaštenja utvrđenih ovim zakonom, donosi plan adresiranja i plan numeracije i kontroliše njihovu primjenu, priprema predlog Plana namjene radio-frekvencijskog spektra i kontroliše njegovu primjenu, donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu, priprema stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada Crne Gore i Ministarstvo ekonomije na osnovu ovog zakona, vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra, preduzima mjere radi obezbjeđenja racionalnog upravljanja ograničenim resursima, vrši koordinaciju korišćenja radio-frekvencija sa organima i/ili organizacijama drugih država, te administracijama susjednih država, podstiče racionalno korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture u skladu sa ovim zakonom, sprovodi postupke dodjele ograničenih resursa na nediskriminatornim osnovama, izdaje odobrenja za korišćenje ograničenih resursa, vodi i održava registre i baze podataka u skladu sa ovim zakonom, utvrđuje visinu naknada koje Agenciji plaćaju fizička i pravna lica na način utvrđen ovim zakonom, rješava po žalbama korisnika, razmatra inicijative i utvrđuje postupak zaštite interesa i prava korisnika, rješava sporove na tržištu elektronskih komunikacija, prati razvoj Univerzalnog servisa, upravlja prikupljanjem naknada za finansiranje Univerzalnog servisa i određuje operatora Univerzalnog servisa, redovno objavljuje podatke o pokazateljima razvoja tržišta u skladu sa ovim zakonom, sprovodi analizu relevantnih tržišta, utvrđuje operatore sa značajnom tržišnom snagom i preduzima

regulatorne mjere za sprečavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora, vrši stručni nadzor nad radom operatora u skladu sa zakonom, tehničkim propisima i standardima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, vrši stručni nadzor nad izvršavanjem obaveza operatora u vanrednim situacijama, saraduje sa regulatornim organima drugih država, a u okviru svojih nadležnosti učestvuje i u radu upravnih i radnih tijela nadležnih Evropskih i međunarodnih organizacija i institucija u oblasti elektronskih komunikacija, ispituje tržište i javno mnjenje i sprovodi otvorene konsultacije u skladu sa ovim zakonom, obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Zakonom o poštanskim uslugama se uređuju uslovi i način obavljanja univerzalne poštanske usluge i drugih poštanskih usluga, ovlašćenja regulatornog organa za poštansku djelatnost, kao i druga pitanja u vezi sa poštanskom djelatnošću. Nadležnosti Agencije po ovom zakonu su: izdavanje i oduzimanje posebne licence i licence za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga, davanje saglasnosti na opšte uslove za obavljanje univerzalne poštanske usluge, utvrđivanje postupka i kriterijuma za izbor univerzalnog poštanskog operatora, izdavanje izvoda iz registra operatorima komercijalne poštanske usluge, brisanje poštanskih operatora iz registra u slučajevima koji su predviđeni Zakonom, vođenje registara poštanskih operatora i objavljivanje izvoda iz registra na internet stranici Agencije, vršenje izbora operatora univerzalne poštanske usluge po sprovedenom postupku na osnovu javnog poziva, verifikovanje obračuna neto troškova univerzalne poštanske usluge, utvrđivanje ispunjenosti uslova za dobijanje posebne licence i licence za obavljanje poštanskih usluga, davanje saglasnosti na uslove i cijene pristupa mreži univerzalnog poštanskog operatora, davanje saglasnosti na ugovor o pristupu mreži između univerzalnog poštanskog operatora i drugih operatora, rješavanje sporova između operatora u vezi sa pristupom mreži univerzalnog poštanskog operatora, odlučivanje po prigovorima korisnika poštanskih usluga, utvrđivanje kriterijuma za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge i davanje saglasnosti Agencije na te cijene, pripremanje stručnih osnova za izradu propisa koje donosi Ministarstvo, utvrđivanje načina vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora, vršenje stručnog nadzora nad radom poštanskih operatora, davanje stručnih mišljenja za primjenu ovog Zakona, saradnja sa organima i tijelima Svjetskog poštanskog saveza i Evropske Unije, saradnja sa regulatornim organima država članica Evropske Unije i drugih država, učešće u radu upravnih i radnih tijela nadležnih evropskih i međunarodnih organizacija i institucija na području poštanskih usluga, praćenje primjene cijena poštanskih usluga, praćenje stanja i razvoja tržišta poštanskih usluga i preduzimanje mjera za obezbjeđivanje konkurentnosti na tržištu poštanskih usluga.

Shodno odredbama Zakona o elektronskim medijima, Agencija je obavezna da na zahtjev Agencije za elektronske medije, prije raspisivanja javnog konkursa za dodjelu

prava na emitovanje, u slučaju kada pravno ili fizičko lice namjerava da emituje program posredstvom radio-frekvencija koje su Planom raspodjele radio-frekvencija predviđene za analognu radio-difuziju ili u slučaju kada namjerava da ostvari pravo pristupa multipleksu za digitalnu zemaljsku radio-difuziju, dostavi podatke o raspoloživosti tih radio-frekvencija ili slobodnih resursa unutar multipleksa digitalne zemaljske radio-difuzije namijenjenih za emitovanje audiovizuelnih medijskih usluga.

Shodno odredbama Zakona o digitalnoj radio-difuziji, Agencija zajedno sa organima državne uprave nadležnim za poslove elektronskih komunikacija i poslove elektronskih medija i regulatornim organom za elektronske medije, vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u skladu sa ovim zakonom i propisima kojima se uređuje oblast elektronskih komunikacija i oblast elektronskih medija.

Plan rada Agencije obuhvata i obaveze Agencije koje proizilaze iz:

- Strategije razvoja informacionog društva;
- Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026, odnosno Akcionog plana za njeno sprovođenje, koji su u izradi;
- Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2019-2023. godine.
- Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2020-2024;
- Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2019 – 2024;
- Akcionog plana Nacionalnog programa zaštite potrošača.

Plan rada Agencije je takođe usklađen sa obavezama Agencije koje proizilaze iz drugih zakona: Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o zaštiti ličnih podataka, Zakonom o zaštiti potrošača, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o zaštiti životne sredine, Zakonom o zaštiti konkurencije na tržištu, Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o spriječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i dr.

II PLAN AKTIVNOSTI

II-1. NORMATIVNI DIO

II-1.1. NORMATIVNI DIO - elektronske komunikacije

Zakonom o elektronskim komunikacijama propisano je koje akte u skladu sa zakonom donosi Agencija, kao i stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada Crne Gore i nadležna ministarstva na osnovu ovog zakona. Agencija je u periodu od stupanja na snagu osnovnog zakona i izmjena i dopuna istog usvojila podzakonska akta za čije je donošenje nadležna prema odredbama tog zakona. Takođe su pripremljene i stručne osnove za podzakonska akta koje treba da donesu Vlada Crne Gore i nadležna ministarstva na osnovu ovog zakona.

U toku 2022. godine Agencija će zbog potrebe usaglašavanja sa regulativom i pravnom tekovinom Evropske unije, izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koji su donijeti na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama iz 2013. godine ili donijeti nova odgovarajuća akta ako dođe do izmjene Zakona.

A. Propisi i akta koje je donijela Agencija

1. Uputstvo o vođenju otvorenog konsultativnog procesa u sektoru elektronskih komunikacija i poštanskih usluga (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 33 Zakona o elektronskim komunikacijama
2. Odluka o obliku i sadržaju obrasca prijave koja se podnosi prije početka, prestanka ili izmjene režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 46 Zakona o elektronskim komunikacijama
3. Odluka o obliku i sadržaju obrasca potvrde o upisu u registar operatora (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 47 Zakona o elektronskim komunikacijama
4. Obrazac zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 101 Zakona o elektronskim komunikacijama

5. Forma odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i rješenja o utvrđivanju tehničkih i operativnih uslova za korišćenje odobrenih radio-frekvencija (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 113 i 114 Zakona o elektronskim komunikacijama
6. Odluka o visini jednokratne naknade za obradu zahtjeva za izdavanje, izmjenu ili dopunu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 101 Zakona o elektronskim komunikacijama
7. Odluka o visini jednokratne naknade za obradu zahtjeva za izdavanje, izmjenu ili dopunu odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 131 Zakona o elektronskim komunikacijama
8. Forma odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 132 i 133 Zakona o elektronskim komunikacijama
9. Pravilnik o kriterijumima za ocjenu opravdanosti zahtjeva korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži putem Univerzalnog sevisa („Službeni list Crne Gore“ broj: 56/13)
Pravni osnov: član 83 Zakona o elektronskim komunikacijama
10. Pravilnik o obrascu tehničkog rješenja korišćenja radio-frekvencija („Službeni list Crne Gore“ broj: 5/21)
Pravni osnov: član 101 Zakona o elektronskim komunikacijama
11. Obrazac zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 131 Zakona o elektronskim komunikacijama
12. Odluka o obliku i sadržaju legitimacije nadzornika za elektronske komunikacije („Službeni list Crne Gore“ broj: 47/13)
Pravni osnov: član 188 Zakona o elektronskim komunikacijama
13. Pravilnik o načinu prijavljivanja radio-frekvencija koje se mogu koristiti bez odobrenja čije se korišćenje obavezno prijavljuje („Službeni list Crne Gore“ broj: 55/20)
Pravni osnov: član 99 Zakona o elektronskim komunikacijama

14. Pravilnik o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa („Službeni list Crne Gore” broj: 12/14 i 101/20)
Pravni osnov: član 92 Zakona o elektronskim komunikacijama
15. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra operatora, registra dodijeljenih radio-frekvencija, registra dodijeljenih brojeva i adresa i registra elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme („Službeni list Crne Gore” broj: 27/14)
Pravni osnov: član 29 Zakona o elektronskim komunikacijama
16. Pravilnik o vrsti, načinu dostavljanja i objavljivanja podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi koja može biti od interesa za zajedničko korišćenje („Službeni list Crne Gore” broj: 48/18)
Pravni osnov: član 55 Zakona o elektronskim komunikacijama
17. Pravilnik o pristupu i interkonekciji („Službeni list Crne Gore” broj: 24/14)
Pravni osnov: član 56 i 57 Zakona o elektronskim komunikacijama
18. Plan numeracije („Službeni list Crne Gore” broj: 21/14 i 12/17)
Pravni osnov: član 129 Zakona o elektronskim komunikacijama
19. Plan adresiranja („Službeni list Crne Gore” broj: 21/14)
Pravni osnov: član 129 Zakona o elektronskim komunikacijama
20. Pravilnik o prenosivosti brojeva („Službeni list Crne Gore” broj: 28/14)
Pravni osnov: član 139 i 141 Zakona o elektronskim komunikacijama
21. Odluka o utvrđivanju visine jednokratne naknade za uslugu prenosivosti broja i načinu raspodjele (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)
Pravni osnov: član 140 Zakona o elektronskim komunikacijama
22. Odluka o uslovima za ostvarivanje javnog pristupa podacima koje je Agencija prikupila od operatora („Službeni list Crne Gore” broj: 21/14)
Pravni osnov: član 30 Zakona o elektronskim komunikacijama
23. Pravilnik o amaterskim radiokomunikacijama („Službeni list Crne Gore” broj: 08/20)
Pravni osnov: član 11 i 103 Zakona o elektronskim komunikacijama

24. Planovi raspodjele radio-frekvencija

Pravni osnov: član 11 i 98 Zakona o elektronskim komunikacijama

Tokom 2022. godine Agencija će po ukazanoj potrebi donijeti nove i vršiti izmjene i dopune postojećih planova raspodjele, sve u skladu sa Planom namjene radio-frekvencijskog spektra, vodeći računa o efikasnoj upotrebi radio-frekvencijskog spektra kao ograničenog prirodnog resursa.

25. Odluka o načinu informisanja o cijenama i uslovima pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga („Službeni list Crne Gore” broj: 12/18)

Pravni osnov: član 148, 149, 150, 151 i 152 Zakona o elektronskim komunikacijama

26. Pravilnik o kvalitetu javnih elektronskih komunikacionih usluga („Službeni list Crne Gore” broj: 02/18)

Pravni osnov: član 155 Zakona o elektronskim komunikacijama

27. Pravilnik o načinu procjene pristupačnosti cijena i posebnih paketa Univerzalnog servisa za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom („Službeni list Crne Gore” broj: 33/14 i 13/17)

Pravni osnov: član 89 Zakona o elektronskim komunikacijama

28. Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u objektima („Službeni list Crne Gore” broj: 41/15)

Pravni osnov: član 41 Zakona o elektronskim komunikacijama

29. Pravilnik o uslovima za planiranje, izgradnju, održavanje i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme („Službeni list Crne Gore” broj: 59/15 i 39/16)

Pravni osnov: član 39 Zakona o elektronskim komunikacijama

30. Pravilnik o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme („Službeni list Crne Gore” broj: 52/14)

Pravni osnov: član 54 Zakona o elektronskim komunikacijama

31. Pravilnik o sprovođenju javnog konkursa i uslovima za određivanje operatora Univerzalnog servisa („Službeni list Crne Gore” broj: 45/14)

Pravni osnov: član 86 Zakona o elektronskim komunikacijama

32. Pravilnik o načinu i rokovima za sprovođenje mjera zaštite, sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga („Službeni list Crne Gore” broj: 41/15 i 81/16)
Pravni osnov: član 168 i 169 Zakona o elektronskim komunikacijama
33. Pravilnik o uslovima i načinu sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte („Službeni list Crne Gore” broj: 37/18)
Pravni osnov: član 179 Zakona o elektronskim komunikacijama
34. Pravilnik o načinu, uslovima i postupku određivanja pozivnog znaka i međunarodnog pomorskog radiokomunikacionog identifikacionog broja radio uređaje u pomorskim mobilnim radiokomunikacijama („Službeni list Crne Gore” broj: 24/14)
Pravni osnov: član 176 stav 2 Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe
35. Pravilnik o regulaciji cijena maloprodajnih elektronskih komunikacionih usluga koje se pružaju putem javnih fiksnih telefonskih mreža („Službeni list Crne Gore” broj: 32/14)
Pravni osnov: član 78 Zakona o elektronskim komunikacijama
36. Pravilnik o postupku izdavanja i postupku obnavljanja potvrde o nedostupnosti usluge pristupa internetu i načinu sprovođenja provjere dostupnosti usluge pristupa internetu na lokaciji na kojoj poreski obveznik obavlja djelatnost („Službeni list Crne Gore” broj 72/20)
Pravni osnov: član 20 Zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga („Službeni list Crne Gore”, br. 46/19 i 73/19)
37. Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila o primjeni "politike fer korišćenja", o metodologiji procjene održivosti ukidanja dodatnih naknada za regulisanje maloprodajne usluge roaminga i o zahtjevu koji podnosi operator za potrebe te procjene
Pravni osnov: Sporazum o snižavanju cijena usluga roaminga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana od 04.04.2019.

B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koja su donijela ministarstva

1. Pravilnik o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija („Službeni list Crne Gore” broj: 16/14,81/18 i 6/19)
Pravni osnov: član 124 Zakona o elektronskim komunikacijama

2. **Pravilnik o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje brojeva i/ili adresa („Službeni list Crne Gore” broj: 13/14)**
Pravni osnov: član 138 Zakona o elektronskim komunikacijama
3. **Pravilnik o načinu korišćenja i načinu i uslovima dodjele brojeva iz numeričkog opsega „116” („Službeni list Crne Gore” broj: 15/14)**
Pravni osnov: član 144 Zakona o elektronskim komunikacijama
4. **Pravilnik o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja („Službeni list Crne Gore” broj: 47/14, 50/14, 64/18 i 66/19)**
Pravni osnov: član 99 Zakona o elektronskim komunikacijama
5. **Pravilnik o načinu registracije korisnika javnih elektronskih komunikacionih usluga („Službeni list Crne Gore” broj: 13/14 i 60/16)**
Pravni osnov: član 174 Zakona o elektronskim komunikacijama
6. **Pravilnik o širini zaštitnih zona i vrsti radio koridora u kojima nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata („Službeni list Crne Gore” broj: 33/14)**
Pravni osnov: član 42 Zakona o elektronskim komunikacijama
7. **Pravilnik o utvrđivanju brzine prenosa podataka za funkcionalan pristup internetu putem Univerzalnog servisa („Službeni list Crne Gore” broj: 46/14 i 80/18)**
Pravni osnov: član 83 Zakona o elektronskim komunikacijama
8. **Pravilnik o vrstama povoljnosti i posebnim mjerama za pristup javnim elektronskim komunikacionim uslugama zalića sa invaliditetom („Službeni list Crne Gore” broj: 43/14 i 26/17)**
Pravni osnov: član 82 i 83 Zakona o elektronskim komunikacijama
9. **Pravilnik o utvrđivanju liste kategorije korisnika posebnih povoljnosti u korišćenju usluga Univerzalnog servisa („Službeni list Crne Gore” broj: 52/14)**
Pravni osnov: član 89 Zakona o elektronskim komunikacijama
10. **Pravilnik o kvalitetu usluga Univerzalnog servisa („Službeni list Crne Gore” broj: 23/14)**
Pravni osnov: član 91 Zakona o elektronskim komunikacijama

11. Pravilnik o jedinstvenom evropskom broju "112" za pozive u hitnim slučajevima („Službeni list Crne Gore" broj: 44/14)
Pravni osnov: član 142 i 143 Zakona o elektronskim komunikacijama
12. Pravilnik o obezbjeđivanju pristupa licima sa invaliditetom broju "112" i brojevima hitnih službi („Službeni list Crne Gore" broj: 42/14 i 34/17)
Pravni osnov: član 143 Zakona o elektronskim komunikacijama
13. Pravilnik o načinu i postupku registracije i upotrebe domena ispod Nacionalnog internet domena Crne Gore „.me“(„Službeni list Crne Gore" broj: 43/14)
Pravni osnov: član 146 Zakona o elektronskim komunikacijama
14. Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima za presijetanje komunikacija („Službeni list Crne Gore" broj: 58/14)
Pravni osnov: član 180 Zakona o elektronskim komunikacijama
15. Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima za preuzimanje zadržanih podataka („Službeni list Crne Gore" broj: 54/15 i 59/16))
Pravni osnov: član 181 Zakona o elektronskim komunikacijama
16. Pravilnik o radio opremi („Službeni list Crne Gore" broj: 46/14 i 45/17)
Pravni osnov: član 126 Zakona o elektronskim komunikacijama

C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore

1. Odluka o cjenovniku naknade za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra („Službeni list Crne Gore" broj: 16/14)
Pravni osnov: član 124 Zakona o elektronskim komunikacijama
2. Odluka o planu namjene radio-frekvencijskog spektra („Službeni list Crne Gore" broj: 89/20 i 104/20)
Pravni osnov: član 97 Zakona o elektronskim komunikacijama
3. Uredba o minimalnom skupu usluga koje obuhvata Univerzalni servis („Službeni list Crne Gore" broj: 46/14 i 72/20)
Pravni osnov: član 82 Zakona o elektronskim komunikacijama

4. Uredba o sadržini Plana mjera za obezbjeđenje integriteta javnih elektronskih komunikacionih mreža i korišćenje javnih elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama („Službeni list Crne Gore” broj: 50/14)
Pravni osnov: član 61 Zakona o elektronskim komunikacijama
5. Odluka o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija („Službeni list Crne Gore” broj: 50/14)
Pravni osnov: član 62 Zakona o elektronskim komunikacijama
6. Odluka o korišćenju nacionalnog internet domena Crne Gore „.me” („Službeni list Crne Gore” broj: 50/14)
Pravni osnov: član 146 Zakona o elektronskim komunikacijama
7. Uredba o kategorijama podataka o elektronskim komunikacijama koji se zadržavaju („Službeni list Crne Gore” broj: 52/14)
Pravni osnov: član 181 i 182 Zakona o elektronskim komunikacijama

II-1.2. NORMATIVNI DIO – poštanske usluge

Zakonom o poštanskim uslugama propisano je koje akte u skladu sa zakonom donosi Agencija, kao i stručne osnove za izradu propisa koje donosi Ministarstvo na osnovu ovog zakona. Agencija je u prethodnom periodu usvojila podzakonska akta za čije je donošenja nadležna shodno Zakonu o poštanskim uslugama. Takođe su pripremljene i stručne osnove za podzakonska akta koje treba da donese nadležno ministarstvo na osnovu ovog zakona.

Agencija će u toku 2022. godine, u slučaju potrebe usaglašavanja sa regulativom i pravnim tekovinama Evropske Unije, izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koji su doneseni na osnovu Zakona o poštanskim uslugama.

A. Propisi i akta koje je donijela Agencija

1. **Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje univerzalne poštanske usluge** („Službeni list Crne Gore” broj: 29/17,114/20)
Pravni osnov: član 72 Zakon o poštanskim uslugama
2. **Pravilnik o postupku i kriterijumima za izbor univerzalnog poštanskog operatora** („Službeni list Crne Gore” broj: 17/17)
Pravni osnov: član 83 Zakona o poštanskim uslugama

3. Pravilnik o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora („Službeni list Crne Gore“ broj: 37/17, 08/19 i 75/20)
Pravni osnov: član 97 Zakona o poštanskim uslugama
4. Pravilnik o kriterijumima za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge („Službeni list Crne Gore“ broj: 19/12)
Pravni osnov: član 15 Zakona o poštanskim uslugama
5. Pravilnik o vrsti i načinu dostavljanja podataka poštanskih operatora („Službeni list Crne Gore“ broj: 19/12)
Pravni osnov: član 69 Zakona o poštanskim uslugama
6. Smjernice za analizu rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod učesnika na tržištu poštanskih usluga
Pravni osnov: član 7 stav 3 Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranje terorizma

B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijelo Ministarstvo

1. Pravilnik o visini jednokratne i godišnje naknade za obavljanje poštanskih usluga („Službeni list Crne Gore“ broj: 57/12)
Pravni osnov: član 81 Zakona o poštanskim uslugama
2. Pravilnik o nomenklaturi poštanskih usluga („Službeni list Crne Gore“ broj: 81/17)
Pravni osnov: član 64 Zakona o poštanskim uslugama
3. Pravilnik o načinu izdavanja i upotrebe poštanskih maraka („Službeni list Crne Gore“ broj: 60/13)
Pravni osnov: član 104 Zakona o poštanskim uslugama
4. Pravilnik o obavljanju poštanskih usluga („Službeni list Crne Gore“ broj: 45/17)
Pravni osnov: član 21 Zakona o poštanskim uslugama

C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore

1. Uredba o pružanju poštanskih usluga i korišćenju poštanske mreže univerzalnog poštanskog operatora u slučaju vanrednih okolnosti („Službeni list Crne Gore“ broj: 43/15)
Pravni osnov: član 62 stav 1 tačka 2 Zakona o poštanskim uslugama

II-2. TEKUĆE AKTIVNOSTI

Izvršavanje tekućih aktivnosti utvrđenih zakonima, podzakonskim aktima i drugim dokumentima koji regulišu oblast elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti će se realizovati kroz: upis operatora u registar operatora, vođenje i održavanje registara i baza podataka, prikupljanje podataka o tržištu elektronskih komunikacija i tržištu poštanskih usluga ispitivanje tržišta i javnog mnjenja, objavljivanje podataka o pokazateljima razvoja tržišta, rješavanje sporova na tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, podsticanje racionalnog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture, sprovođenje analize relevantnih tržišta, utvrđivanje operatora sa značajnom tržišnom snagom i preduzimanje regulatornih mjera za sprečavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora, praćenje razvoja Univerzalnog servisa i upravljanje prikupljanjem naknada za finansiranje Univerzalnog servisa servisa, preduzimanje mjera radi obezbjeđenja racionalnog upravljanja ograničenim resursima, sprovođenje postupaka dodjele ograničenih resursa na nediskriminatornim osnovama, izdavanje odobrenja za korišćenje ograničenih resursa, vršenje kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra, vršenje koordinacije korišćenje radio-frekvencija sa organima i/ili institucijama drugih država, rješavanje po žalbama korisnika, razmatranje inicijative i utvrđivanje postupaka zaštite interesa i prava korisnika, vršenje stručnog nadzora nad radom operatora, izdavanje mišljenja o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, koji će biti prioriteta ove Agencije u 2022. godini.

Od tekućih aktivnosti posebno se izdvajaju:

A. Vođenje i održavanje registara i baza podataka Agencije

Agencija vodi registre i baze podataka: operatora, dodijeljenih radio-frekvencija, dodijeljenih brojeva i adresa, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i dodijeljenih pozivnih znaka i međunarodnih pomorskih radiokomunikacionih identifikacionih brojeva za radio uređaje u pomorskim mobilnim radiokomunikacijama, te dodijeljenih pozivnih znaka za radioamatere. U toku 2022. godine će se nastaviti aktivnosti na održavanju, razvoju i unapređenju informacionog sistema koji će podržati vođenje i održavanje navedenih baza i registara.

1. Registar operatora

Pravno ili fizičko lice dužno je da, prije početka korišćenja, odnosno operator prije prestanka ili izmjene režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili

pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, u pisanoj formi, podnese prijavu Agenciji najmanje 15 dana prije početka korišćenja, odnosno prestanka ili izmjene režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga. Agencija podatke po prijavi operatora unosi u Registar operatora elektronskih komunikacija, koji se nalazi i na internet stranici Agencije.

Tokom 2022. godine Agencija će nastaviti da vodi registra operatora u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i podnijetim prijavama operatora.

Poštanski operatori pružaju poštanske usluge na osnovu posebne licence, licence i izvoda iz registra poštanskih operatora. Agencija vodi registar poštanskih operatora koji sadrži podatke definisane zakonom i koji se nalazi na internet stranici Agencije.

Tokom 2022. godine Agencija će nastaviti da vodi Registar poštanskih operatora u skladu sa Zakonom o poštanskim uslugama i i podnijetim prijavama za upis u registar.

2. Registar odobrenih radio-frekvencija

Shodno čl. 29 i 122 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija vodi Registar odobrenih radio-frkvencija. Registar sadrži podatke o nosiocu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, odobrenim radio-frekvencijama, uslovima korišćenja, lokaciji fiksnih radio stanica, geografskoj oblasti korišćenja i druge potrebne podatke. Elektronski registar odobrenih radio-frkvencija se vodi u vidu baze podataka sa kojom upravlja specijalizovani softver proizvođača ATDI.

Tokom 2022. godine nastaviće se sa unosom važećih odobrenja u elektronski registar - bazu podataka, a izvršiće se i njegova nadogradnja koja će omogućiti unaprijeđenje transparentnosti i interaktivnost putem web portala, koji će između ostalog omogućiti korisnicima različite nivoe pristupa podacima elektronskog registra.

3. Registar brojeva i adresa

Agencija je tokom 2020. godine implementirala novi elektronski registar numeracija i adresa, čija je osnova ažurna baza podataka, koja omogućava detaljan uvid u iskorišćenost, odnosno raspoloživost, numeracija i adresa. Registar omogućava pregled svih izdatih odobrenja i njihovih detalja, pregled dodijeljenih numeracija i adresa, kao i rješenja o oduzimanju istih, sa detaljnim izvještajima o svim dodijeljenim/oduzetim numeracijama i adresama. U toku 2021. izvršena je integracija sa portalom Agencije. U

2022. godini se pored održavanja i ažuriranja registra planira i njegovo unapređenje u cilju povećanja efikasnosti upravljanja numeracijama i adresama.

4. Baza podataka elektronske komunikacione infrastrukture

Agencija je dužna da vodi bazu podataka o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme koja može biti od interesa za zajedničko korišćenje. U tu svrhu implementirana je georeferencirana baza podataka elektronske komunikacione infrastrukture, koja je dostupna svim zainteresovanim licima. Po završetku unapređenja u 2020. godini, u smislu povećanja sigurnosti sistema, omogućavanja operatorima da direktno unose podatke putem web portala, mapiranja dostupnosti širokopojasnog pristupa internetu, unosa budućih planova operatora, u 2022. će se raditi na daljem unapređivanju sistema, prvenstveno na prikupljanju novih vrsta podataka i povezivanja sa postojećim bazama podataka i sistemima, da bi se odgovorilo obavezana Agencije koje proističu iz obaveza nametnutih zakonom. Prikupljeni podaci će se koristiti i za pravljenje raznih analiza koje se koriste u izvršavanju regulatornih obaveza Agencije.

5. Sistem za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga

Prema Zakonu o elektronskim komunikacijama Agencija je nadležna da redovno objavljuje izvještaje o pokazateljima razvoja tržišta na osnovu podataka koje prikuplja od operatora. Implementirani sistem za prikupljanje i obradu omogućuje elektronski unos podataka putem web portala, čime je znatno olakšan unos podataka i njihova obrada. U 2022. godini će se nastaviti aktivnosti koje započete u 2021. godini, i Agencija će raditi na daljem poboljšanju sistema, prvenstveno primjenom novih tehnologija u radu sa bazama podataka, sigurnosti sistema, povećanja broja automatskih generisanih izvještaja, izrade novih upitnika i njegovom prilagođavanju kretanjima na tržištu elektronskih komunikacija, tržištu poštanskih usluga i tehnološkim promjenama, a sve sa ciljem da se svi podaci o tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga mogu dobiti iz sistema.

B. Zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija

1. Analiza relevantnih tržišta

Agencija će tokom 2022. godine sprovesti analizu relevantnih tržišta, koja su bila predmet provjere ispunjenosti Testa tri kriterijuma sa ciljem dokazivanja opravdanosti

dalje primjene prethodne regulacije tokom 2019. i 2020. godine, na sljedećim relevantnim tržištima:

- 1) Maloprodajno tržište javno dostupne usluge pristupa fiksnoj mreži na fiksnoj lokaciji;
- 2) Maloprodajnom tržištu javno dostupnih usluga lokalnih i međumjesnih poziva za pravna i fizička lica koji se pružaju na fiksnoj lokaciji;
- 3) Maloprodajnom tržištu javno dostupnih usluga međunarodnih poziva za pravna i fizička lica koji se pružaju na fiksnoj lokaciji;
- 4) Veleprodajnom tržištu pristupa i započinjanja (originacije) poziva iz javnih mobilnih telefonskih mreža;
- 5) Veleprodajno tržište pristupa i započinjanja (originacije) poziva iz fiksnih javnih mreži.

2. Praćenje implementacije regulatornih obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom snagom

Agencija je tokom 2021. godine sprovela analize sljedećih relevantnih tržišta:

- 1) Veleprodajno tržište završavanja (terminacije) poziva u sopstvenoj telefonskoj mreži koji se pružaju na fiksnoj lokaciji;
- 2) Veleprodajno tržište završavanja (terminacije) poziva u mobilnoj telefonskoj mreži;
- 3) a) Veleprodajni lokalni pristup koji se pruža na fiksnoj lokaciji;
b) Veleprodajni centralni pristup koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište;
- 4) Veleprodajni visoko kvalitetni pristup koji se pruža na fiksnoj lokaciji.

Agencija će tokom 2022. godine pratiti implementaciju regulatornih obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom snagom na gore navedenim tržištima, kao i na drugim relevantnim tržištima u kojima su na osnovu prethodno sprovedenih analiza tržišta operatorima sa značajnom snagom na tržištu nametnute regulatorne mjere.

3. Regulacija maloprodajnih cijena usluga fiksne mreže

Regulacija maloprodajnih cijena usluga fiksne mreže na kojima je u sprovedenim analizama relevantnih maloprodajnih tržišta Crnogorski Telekom A.D. određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom, biće nastavljena tokom 2022. godine, saglasno rezultatima troškovnog modela Crnogorskog Telekom-a.

4. Praćenje implementacije modela računovodstvenog razdvajanja i troškovnog računovodstva operatora u javnoj fiksnoj i mobilnoj elektronskoj komunikacionoj mreži

Agencija će, shodno dinamici predviđenoj Metodologijom računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva, tokom 2022. godine nastaviti sa praćenjem procesa regulatornog izvještavanja na bazi tekućeg troškovnog računovodstva (*eng. CCA*) i troškovnog standarda Dugoročnih inkrementalnih troškova (*eng. LRIC*), kao i regulatornih revidiranih finansijskih izvještaja operatora za 2020. i 2021. godinu.

Agencija će za obračun WACC-a za fiksnu i mobilnu telefoniju, kao i za analizu rezultata troškovnog modela angažovati eksternog revizora.

Saglasno rezultatima troškovnog modela operatora Agencija će odrediti cijene terminacije u fiksne i mobilne mreže u Crnoj Gori.

5. Izrada Metodologije "Margin squeeze" kod vezanih usluga u fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži

Agencija će u 2021. godini, u saradnji sa izabranim konsultantom, pristupiti pripremi Metodologije i modela za "Margin squeeze".

Istiskivanje marže (*eng. Margin squeeze*) se može definisati kao situacija u kojoj vertikalno integrisani operator sa tržišnom snagom na određenom veleprodajnom tržištu pruža veleprodajne usluge i određuje cijene ulaznih veleprodajnih usluga, koje su preduslov pružanja maloprodajnih usluga operatorima konkurentima na povezanim maloprodajnim tržištima, na način da za njegove konkurente na maloprodajnom tržištu obavljanje aktivnosti, odnosno pružanje maloprodajnih usluga, postaje neisplativo.

Agencija je krajem 2019. godine izradila Studiju opravdanosti izrade Metodologije primjene "Margin squeeze" kod vezanih usluga u fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, koja je usvojena nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija.

Kako je za primjenu Margin squeeze testa neophodna kumulativna ispunjenost više strukturnih i ekonomskih preduslova na tržištu, Agencija će pratiti razvoj situacije na tržištu i ako se steknu svi potrebni preduslovi primijeniti Margin squeeze test kao komplementarni mehanizam regulacije maloprodajnih cijena usluga.

6. Aktivnosti na sprovođenju Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana zaključenog 04.04.2019. godine.

U 2019. godini započela je implementacija Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana. U cilju implementacije završne faze ovog Sporazuma Agencija je u decembru 2020. godine donijela Odluku kojom je Crnogorskom Telekomu, Telenoru i Mtelu naložila da od 01.07.2021. godine, primijene sljedeći korak u smanjenju cijena usluga rominga u državama Zapadnog Balkana i Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila o primjeni "politike fer korišćenja", o metodologiji procjene održivosti ukidanja dodatnih naknada za regulisane maloprodajne usluge rominga i o zahtjevu koji podnosi operator za potrebe te procjene, kojim su precizno propisane situacije u kojima operatori mogu da odstupe od mehanizma naplate koji je propisan Odlukom. Početkom juna 2021. godine Agencija je usvojila Smjernice za implementaciju navedene Odluke i Pravilnika na nivou maloprodaje (Smjernice za maloprodajni roming u regionu Zapadnog Balkana), sa ciljem jednostavnije primjene ovih propisa.

Počev od 01.07.2021. godine operatori u Crnoj Gori su implementirali Odluku Agencije kojom je definisana primjena „Roming kao kod kuće“ ("Roaming like at home") režima naplate usluga rominga u državama Zapadnog Balkana sa kojima je Crna Gora potpisala Sporazum.

Tokom 2022. godine će se nastaviti sa daljom implementacijom Odluke iz 2020. godine, što se ogleda u smanjenju veleprodajnih cijena za uslugu prenosa podataka u romingu od 01.01.2022. godine.

7. Izrada i implementacija Bottom-up LRIC troškovnih modela za fiksnu i mobilne elektronske komunikacione mreže

Svrha ovog Projekta su kreiranje, izrada i implementacija sopstvenih bottom-up LRIC modela za izračunavanje cijena usluga koje nudi operator sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim veleprodajnim tržištima javnih fiksnih komunikacionih mreža, kao i razvoj, izrada i implementacija bottom-up LRIC modela za izračunavanje cijena za usluge koje nude operatori sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim veleprodajnim tržištima javnih mobilnih komunikacionih mreža i usluga. Nakon završetka procesa izrade i razvoja modela, krajnji cilj projekta je regulacija veleprodajnih cijena usluga.

8. Inicijativa za sniženje cijena međunarodne terminacije

Agencija je tokom 2018. godine pokrenula inicijativu za sniženje cijena terminacije međunarodnih poziva između Crne Gore, Republike Srbije, Bosne i Hercegovine i Republike Sjeverne Makedonije. Regulatorna tijela iz ovih zemalja su prihvatila ovu inicijativu, a dobijena je i podrška operatora elektronskih komunikacija iz Crne Gore. Tokom 2022. godine će se nastaviti dalje aktivnosti u cilju realizacije ove inicijative.

C. Vođenje odvojenog računovodstva univerzalnog poštanskog operatora

Agencija će, u toku 2022. godine, nastaviti aktivnosti na praćenju implementacije vođenja odvojenog računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge. Zakonom o poštanskim uslugama je propisano da univerzalni poštanski operator mora obavljati računovodstvene poslove na način da se mogu utvrditi prihodi i troškovi ostvareni od univerzalnih poštanskih usluga, odvojeno od prihoda i troškova ostvarenih od drugih poštanskih usluga.

1. Praćenje implementacije Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge

Agencija će, u toku 2022. godine, u saradnji sa izabranim konsultantskim timom, nastaviti sa praćenjem implementacije Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge ("Službeni list Crne Gore" broj: 37/17, 08/19 i 75/20), odnosno, sprovođenja aktivnosti univerzalnog poštanskog operatora koje se odnose na računovodstveno odvajanje, vođenje računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge, kao i usklađenost ovih aktivnosti sa propisanim troškovnim modelom i predviđenom dinamikom realizacije.

2. Regulacija cijena univerzalne poštanske usluge

Agencija će, u toku 2022. godine, nastaviti aktivnosti na regulaciji cijena univerzalne poštanske usluge, a imajući u vidu da od strane Pošte Crne Gore još uvijek nije donijet Cjenovnik univerzalnih poštanskih usluga usklađen sa zakonom i kriterijumima koje svojim pravilnikom propisuje Agencija. Pored zakonskih nadležnosti Agencije u domenu regulacije navedenih cijena, Agencija je ovlašćena da može u cjelosti ili djelimično izmijeniti cjenovnik univerzalne poštanske usluge, prije njegovog objavljivanja, ako cijene nijesu utvrđene u skladu sa zakonom. U cilju praćenja stanja, kretanja, odnosno razvoja tržišta poštanskih usluga, kao i regulacije istog, Agencija vrši periodične analize poštanskog tržišta U 2022. godini Agencija će izraditi analizu cijena

univerzalnih poštanskih usluga Pošte Crne Gore, u sklopu koje će se izraditi uporedna analiza ovih cijena sa cijenama istih usluga u zemljama regiona i pojedinim zemljama EU.

D. Univerzalni servis

1. Univerzalni servis u elektronskim komunikacijama

Agencija je u 2020. godini, nakon sprovedenog Javnog konkursa, za operatora Univerzalnog servisa za uslugu za pružanje usluge Univerzalnog imenika i Univerzalne službe informacija odredila društvo za telekomunikacije Mtel d.o.o. Podgorica, na period od 5 godina, to jest do 25.01.2026. godine. Iste godine, na osnovu člana 86 stav 4 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija je odredila akcionarsko društvo Crnogorski Telekom za operatora Univerzalnog servisa za uslugu pristupa elektronskoj komunikacionoj mreži, telefonskih poziva i pristupa internetu na cijeloj teritoriji Crne Gore, za period od pet godina, to jest do 25.01.2026. godine.

Agencija će u toku 2022. godine pratiti razvoj i implementaciju univerzalnog servisa od strane operatora Univerzalnog servisa i raditi na afirmaciji Univerzalnog servisa, pospješivati saradnju operatora Univerzalnog servisa, državnih organa i jedinica lokalne samouprave po ovom pitanju i preduzimati dalje mjere u cilju kvalitetnijeg pružanja usluga iz opsega Univerzalnog servisa u skladu sa prikupljenim iskustvom i najboljom praksom iz okruženja. Posebna pažnja će biti posvećena implementaciji tehnologija kojima će se postići racionalnija i efikasnija realizacija priključaka univerzalnog servisa, kao proceduri odobrenja neto troška obavljanja univerzalne usluge u elektronskim komunikacijama.

2. Univerzalni servis u poštanskoj djelatnosti

Agencija će, u okviru svojih nadležnosti, u toku 2022. godine pratiti realizaciju univerzalnog poštanskog servisa, kvalitet pruženih univerzalnih poštanskih usluga, a posebna pažnja će biti posvećena realizaciji obaveza koje su Zakonom o poštanskim uslugama propisane odredbama kojima se reguliše naknada eventualnog neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge.

Pored redovnog nadzora nad kvalitetom obavljanja univerzalne poštanske usluge, Agencija će preduzimati i druge aktivnosti kako bi se od strane univerzalnog poštanskog operatora obezbijedili standardi kvaliteta propisani Zakonom o poštanskim

uslugama i odgovarajućim podzakonskim aktima, a insistiraće se i na realizaciji obaveza vezanih za standardizovano mjerenje kvaliteta univerzalne poštanske usluge i nezavisni monitoring nad kvalitetom obavljanja ove usluge.

E. Upravljanje radio frekvencijskim spektrom

Upravljanje radio-frekvencijskim spektrom, kao ograničenim prirodnim resursom obuhvata planiranje, dodjelu, koordinaciju, monitoring i kontrolu korišćenja radio-frekvencijskog spektra. Shodno članu 96 Zakona, Agencija upravlja radio-frekvencijskim spektrom u skladu sa međunarodnim sporazumima (Konvencijom i propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije - ITU) i ovim zakonom. Agencija koordinira i korišćenje satelitskih orbita, u skladu sa odgovarajućim međunarodnim sporazumima i Zakonom.

U segmentu planskih aktivnosti vezanih za upravljanje radio-frekvencijskim spektrom najznačajnije tekuće aktivnosti koje se sprovode u cilju racionalnog korišćenja radio-frekvencija su:

- planiranje korišćenja radio-frekvencija,
- izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (dodjela radio-frekvencija),
- kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra i
- međunarodna koordinacija radio-frekvencija.

1. Planiranje korišćenja radio-frekvencija

Agencija planira korišćenje radio-frekvencija sa ciljem njihovog racionalnog korišćenja i postizanja maksimalnih benefita za društvo u cjelini, saglasno Zakonu, Planu namjene radio-frekvencijskog spektra i drugim strateškim dokumentima, uvažavajući zahtjeve i potrebe korisnika. Planiranje korišćenja radio-frekvencija vrši se na opštem nivou kroz donošenje planova raspodjele i neposredno, u postupku izdavanja odobrenja za njihovo korišćenje.

Agencija donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu. Planom raspodjele radio-frekvencija iz određenog opsega utvrđuje se podjela opsega na radio-frekvencijske kanale, bliži uslovi, način korišćenja i način dodjele radio-frekvencija, po jednoj ili više određenih radiokomunikacionih službi, saglasno Planu namjene radio-frekvencijskog spektra. Planove raspodjele radio-frekvencija donosi

Agencija, vodeći računa o potrebama i zahtjevima korisnika, po sprovedenom postupku javnih konsultacija.

Po ukazanoj potrebi u 2022. godini će se vršiti izmjene i dopune postojećih planova raspodjele, sve u skladu sa Planom namjene radio-frekvencijskog spektra.

1.1. Uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori

Predlog strategijskih polazišta i smjernica za uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori je izradila međuresorska radna grupa 2019. godine. U radu ove grupe su učestvovali predstavnici Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Agencije za elektronske medije, Ministarstva ekonomije, Ministarstva kulture, Radio-difuznog centra i Radio Televizije Crne Gore. U ovom dokumentu su date informacije, mišljenja i stavovi učesnika pomenute grupe, odnosno smjernice i preporuke sa regulatornog, tehničkog, programskog, ekonomskog i informativnog stanovišta u kontekstu uvođenja digitalnog radija.

Tokom 2022. godine planira se nastavak aktivnosti svih aktera uključenih u relevantne segmente procesa uvođenja digitalnog radija, a u tom smislu Agencija će nastaviti aktivnosti započete tokom 2020. godine i 2021. godine, a koje su se zbog situacije uzrokovane pandemijom COVID-19 odvijale znatno sporijom dinamikom od očekivane. U 2022. godini očekuje se prilagođavanje regulatornog okvira kroz dalji rad međuresorskih radnih grupa, kao i na osnovu nadležnosti Agencije koje proizilaze iz Zakona o elektronskim komunikacijama.

2. Izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

U toku 2022. godine nastaviće se aktivnosti vezane za sprovođenje nadležnosti Agencije u dijelu izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. Shodno Zakonu, odobrenje za korišćenje radio-frekvencija se izdaje na osnovu zahtjeva. Izuzetno, u slučaju dodjele radio-frekvencije iz opsega za koje je odgovarajućim planom raspodjele radio-frekvencija utvrđeno da se dodjeljuju na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže, odnosno kada se za radio-frekvencijske opsege za koje je ograničen broj odobrenja utvrdi da je iskazano interesovanje veće od raspoloživih radio-frekvencijskih resursa, odobrenje se izdaje na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja. Pri tome, treba imati u vidu da javni tender za radio-frekvencije, koje su Planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi, za sisteme zemaljske radio-difuzije, shodno Zakonu o

elektronskim medijima, sprovodi Agencija za elektronske medije, na osnovu podataka o slobodnim radio-frekvencijama koje obezbeđuje ova Agencija.

2.1. Provjera ispunjenosti zahtjeva u pogledu pokrivanja signalom mobilnih mreža

Odobrenjima za korišćenje radio-frekvencija iz opsega 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2 GHz i 2,6 GHz za realizaciju javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža, mobilnim operatorima su propisani zahtjevi u pogledu pokrivanja stanovništva Crne Gore signalom mreže, koji se odnose na obim i dinamiku pokrivanja i kvalitet usluge. Zahtjevi u pogledu pokrivanja su definisani za usluge govorne telefonije i SMS-a i za usluge prenosa podataka.

Ispunjenost zahtjeva u pogledu obima i dinamike pokrivanja signalom mreže (*coverage* zahtjevi), uključujući i zahtjeve u vezi sa kvalitetom usluga, će se provjeravati putem:

- kalkulacija na bazi predikcije pokrivanja signalom mreže prema Preporuci ITU-R P.1812 uz korišćenje DTM modela Crne Gore rezolucije 50x50m sa odgovarajućim clutter-om stanovništva;
- mjerenja dostupnosti i kvaliteta specijalizovanom mjernom opremom, uključujući i mjerenja u pokretu;
- mjerenja kvaliteta usluge na lokaciji krajnjeg korisnika posredstvom specijalizovane opreme i/ili autorizovane softverske aplikacije EKIP Net Test.

Za provjeru ispunjenosti zahtjeva pokrivenosti signalom, uključujući i zahtjeve u vezi sa kvalitetom usluga, koristiće se metodologija zasnovana na odgovarajućim međunarodnim dokumentima (ITU-R, CEPT, ETSI i dr.) i najboljoj uporednoj praksi.

S obzirom da su mobilni operatori obavezni da tokom važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija održavaju propisani stepen dostupnosti i kvaliteta usluge u mobilnim mrežama, Agencija će provjeru ispunjenosti zahtjeva pokrivenosti signalom vršiti i tokom 2022. godine.

2.2. Sprovođenje postupka dodjele raspoloživih radio-frekvencija za 5G mobilne mreže

Agencija je, nakon preliminarnih konsultacija sa mobilnim operatorima okončanim početkom 2021. godine, odlučila da postupak dodjele raspoloživih radio-frekvencija za realizaciju javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža (MFCN sistemi) sprovede u dvije faze. U prvoj fazi, koja treba da bude završena krajem 2021. godine ili

početkom 2022. godine, predmet dodjele će biti radio-frekvencije iz opsega 900 MHz, 1800 MHz i 2 GHz, za koje postojeća odobrenja jednom od mobilnih operatora (MTEL) ističu u aprilu 2022. godine, kao i trenutno slobodne radio-frekvencije iz opsega 2 GHz i 2,6 GHz.

Uzimajući u obzir nespremnost mobilnih operatora, koju su iskazali tokom preliminarnih konsultacija, da tokom 2021. godine investiraju u spektar koji je pogodan za implementaciju 5G mobilnih mreža zbog uticaja COVID-19 pandemije na poslovanje, nejasnu situaciju u vezi sa rješenjem problema interferencije u opsegu 700 MHz od albanskih DTV predajnika, nemogućnost korišćenja opsega 3,6 GHz do aprila 2022. godine zbog postojećih dodjela u tom opsegu za BWA sisteme, te još uvijek slabo interesovanje vertikalnih sektora za primjenu ICT rješenja baziranih na 5G mrežama, Agencija se opredijelila da postupak dodjele radio-frekvencija iz opsega 700 MHz, 1500 MHz, 2,3 GHz, 3,6 GHz i 26 GHz sprovede tokom 2022. godine, kao drugu fazu dodjele radio-frekvencija za MFCN sisteme. Opsezi 700 MHz, 3,6 GHz i 26 GHz se smatraju pogodnim za ranu implementaciju 5G mobilnih komunikacionih mreža u punom kapacitetu.

Imajući u vidu zakonom propisane rokove i činjenicu da je za kvalitetnu pripremu i sprovođenje postupka javnog nadmetanja potrebno najmanje godinu dana, Agencija je tokom 2020. i 2021. godine sprovela niz aktivnosti na pripremi postupka dodjele radio-frekvencija iz pionirskih 5G opsega, a koje se odnose na kompletiranje regulatornog i tehničkog okvira za korišćenje radio-frekvencija za ove primjene. Donešen je novi Plan namjene radiofrekvencijskog spektra i odgovarajući planovi raspodjele radio-frekvencija za MFCN sisteme, pripremljena je Studije o strategiji uvođenja 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori, obavljene su javne konsultacije sa mobilnim operatorima o zainteresovanosti za dodjelu i ključnim elementima strategije dodjele radio-frekvencija za MFCN sisteme i pokrenut postupak nabavke konsultantskih usluga za pripremu postupka javnog nadmetanja, sa uslugom korišćenja softvera za sprovođenje elektronske aukcije spektra.

U prvoj polovini 2022. godine Agencija će pripremiti dokumentaciju za javno nadmetanje sa predlogom strategije dodjele radio-frekvencija iz opsega 700 MHz, 1500 MHz, 2,3 GHz, 3,6 GHz i 26 GHz za MFCN sisteme, ključnih elemenata dodjele, formata javnog nadmetanja i pravila postupka, koji će biti predmet javnih konsultacija. Nakon definisanja konačnih rješenja po navedenim pitanjima, Agencija planira da pokrene postupak javnog nadmetanja za dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz navedenih opsega u drugoj polovini 2022. godine i da dodijeli odgovarajuća odobrenja do kraja 2022. godine.

Planiranom dodjelom radio-frekvencija iz opsega 700 MHz, 1500 MHz, 2,3 GHz, 3,6 GHz i 26 GHz za MFCN sisteme, zajedno sa dodjelom radio-frekvencija iz opsega 900 MHz, 1800 MHz, 2 GHz i 2,6 GHz tokom 2021. godine, omogućit će se dalji razvoj LTE/LTE-Advanced mreža, kao i implementacija 5G mobilnih mreža u Crnoj Gori u punom kapacitetu.

2.3. Autorizacija 5G baznih stanica sa aspekta EM zračenja

Pitanje štetnog uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi elektromagnetnog (EM) zračenja koje generišu bazne stanice i terminali mobilnih komunikacionih mreža zaokuplja stručnu i laičku javnost na globalnom nivou od vremena početka masovne implementacije i korišćenja ovih sistema. Referentna međunarodna tijela, prije svih ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection) i Savjet Evropske unije, su usvojila odgovarajuće preporuke u cilju otklanjanja štetnih efekata EM zračenja na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Tridesetogodišnje iskustvo u korišćenju mobilnih komunikacionih mreža, od analognih celularnih sistema, preko GSM i UMTS, do LTE tehnologije, potvrđuje efikasnost propisanih mjera. U Crnoj Gori su granice dozvoljenog izlaganja visokofrekvencijskim elektromagnetnim poljima, gdje spada i zračenje baznih stanica mobilnih mreža, za opštu javnu izloženost propisane u skladu sa međunarodnim preporukama, dok su za područja povećane osjetljivosti (javne, stambene i poslovne zgrade u kojima borave ljudi: škole, predškolske ustanove, porodilišta, bolnice, turistički objekti i dječija igrališta) duplo strožije od onih koje su preporučene na globalnom nivou.

Shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama, Agencija ima obavezu da prilikom izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, uključujući i utvrđivanje tehničkih i operativnih uslova za instalaciju baznih stanica mobilnih komunikacionih mreža, provjeri da li su ispunjeni uslovi u pogledu propisanih granica izlaganja EM poljima.

Kako je u 2021. godini pokrenut proces izrade stručno naučnog dokumenta koji će Agenciji pružiti smjernice za procjenu u kojim scenarijima je instalacija 5G baznih stanica moguća bez detaljnih analiza, u kojim scenarijima je potrebno sprovesti detaljne analize i na koji način, a u kojim situacijama nije moguća instalacija 5G bazne stanice na planiranoj lokaciji, tokom 2022. godine Agencija će sprovoditi aktivnosti u ovoj oblasti u skladu sa utvrđenim smjernicama i preporukama iz predmetnog dokumenta.

3. Kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra

Članom 11 tačka 6 Zakona o elektronskim komunikacijama utvrđena je nadležnost Agencije da vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog (RF) spektra. Članom 123 ovog zakona propisano je da kontrolu i monitoring RF spektra Agencija vrši u skladu sa ovim zakonom i odgovarajućim međunarodnim tehničkim propisima i standardima. S tim u vezi, Agencija je dužna da planira, razvija i unaprjeđuje Sistem kontrole i monitoringa RF spektra (Sistem). U postupku kontrole i monitoringa RF spektra Agencija, naročito:

- vrši odgovarajuća mjerenja parametara radio emisija radi utvrđivanja zauzetosti pojedinih RF opsega, u skladu sa ovim zakonom i odgovarajućim međunarodnim tehničkim propisima i standardima;
- utvrđuje izvor, lokaciju i identifikuje nelegalne radio emisije i izvore štetnih interferencija;
- vrši mjerenja vrijednosti parametara radio-emisija radi kontrole ispunjavanja uslova za korišćenje radio-frekvencija iz odgovarajućeg odobrenja.

Sprovođenje svojih nadležnosti u oblasti kontrole i monitoringa RF spektra Agencija će tokom 2022. godine obavljati korišćenjem do sada realizovanih fiksnih kontrolno-mjernih stanica povezanih u jedinstveni sistem u zoni njihovog opsluživanja i to:

- iz Glavnog kontrolno-mjernog centra na Dajbabskoj gori (GKMC) za opštine Podgorica i Tuzi u opsegu od 10 kHz do 3,6 GHz, te u nižim djelovima ovog opsega i za opštinu Danilovgrad i dio opštine Bar;
- iz Regionalnog kontrolno-mjernog centra na Crnom rtu kod Sutomora (RKMC) za opštinu Bar u opsegu od 10 kHz do 3 GHz, te u nižim djelovima ovog opsega i za opštinu Budva;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Crljenicama (DUKMS Pljevlja) za opštinu Pljevlja u opsegu od 10 kHz do 3 GHz;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Bijeloj Crkvi (DUKMS Rožaje) za opštinu Rožaje u opsegu od 10 kHz do 3 GHz;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Trojici (DUKMS Kotor) za opštine Kotor i Tivat u opsegu od 10 kHz do 3 GHz, te u nižim djelovima ovog opsega i za opštinu Herceg Novi;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Bijeloj Gori (DUKMS Ulcinj) za opštinu Ulcinj u opsegu od 10 kHz do 3 GHz;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Mrkošnici (DUKMS Nikšić) za opštinu Nikšić u opsegu od 10 kHz do 3 GHz.

Na područjima Crne Gore koja nijesu pokrivena postojećim sistemom fiksnih monitoring stanica, kontrola i monitoring RF spektra obavlaće se korišćenjem Mobilne kontrolno-mjerne stanice (MKMS) u opsegu od 10 kHz do 3,6 GHz.

Mjerenja vrijednosti parametara kvaliteta servisa (QoS) i pokrivenosti GSM/UMTS/LTE elektronskih mobilnih komunikacionih mreža širom Crne Gore, odnosno utvrđivanja poštovanja postojećih koordinacionih sporazuma sa susjednim državama, po potrebi će se vršiti korišćenjem Digitalne mobilne kontrolno-mjerne stanice (DMKMS) u kombinaciji sa prenosnim („backpack“) mjernim sistemom.

Osim navedenih kontrolno-mjernih stanica, u cilju utvrđivanja izvora i lokacija nelegalnih radio-emisija, te utvrđivanja izvora štetnih interferencija u opsegu od 10 kHz do 43 GHz na čitavoj teritoriji države će se koristiti i prenosna kontrolno-mjerna oprema.

4. Međunarodna koordinacija radio-frekvencija

S obzirom da je za nesmetano korišćenje odgovarajućih radio-frekvencijskih resursa neophodno obezbijediti usaglašeno korišćenje radio-frekvencijskog spektra za sve postojeće i buduće servise u Crnoj Gori, Agencija će u 2022. godini sprovoditi aktivnosti na planu međunarodne koordinacije radio-frekvencija sa administracijama susjednih država, za potrebe međunarodnih fiksnih veza, fiksnih/mobilnih komunikacionih mreža i sistema zemaljske radio-difuzije. Takođe, radiće se i na izvršavanju procedura vezanih za međunarodnu koordinaciju radio-frekvencija, predlaganju i sprovođenju mjera za otklanjanje neželjnih interferencija koje potiču od izvora emisije lociranih na teritoriji Crne Gore ili iz inostranstva, održavanje jedinstvene radio-koordinacijske baze podataka sa svim relevantnim podacima potrebnim za efikasan rad Agencije po pitanju međunarodne koordinacije radio-frekvencija u cilju postizanja priznanja kroz upis istih u međunarodne planove frekvencija za analognu i digitalnu radio-difuziju, u skladu sa Sporazumima Ženeva 06 za televiziju, Ženeva 84 za FM radio, Ženeva 75 za radio-difuznu službu na srednjim talasima, dodacima 30, 30A i 30B Pravilnika o radio-komunikacijama za radio-difuznu satelitsku službu i fiksnu satelitsku službu kao i drugim međunarodnim sporazumima. Prethodno podrazumijeva pripremanje dokumentacija i obavljanje komunikacija u vezi sa procedurom prijavljivanja i modifikacije zahtjeva koje se odnose na upotrebu radio-frekvencija međunarodnim organizacijama iz oblasti elektronskih komunikacija, posredstvom nadležnog državnog organa, pripremanje odgovora na koordinacione zahtjeve drugih administracija vezano za korišćenje radio-frekvencijskog spektra.

Agencija će tokom 2022. godine nastaviti saradnju sa administracijama susjednih država u cilju postizanja sporazuma o koordinaciji i korišćenju radio-frekvencija i kodova u pograničnoj oblasti sa susjednim državama za opsege koji se koriste od strane mobilnih/fiksni komunikacionih mreža, prvenstveno za opseg 3,6 GHz kao i u cilju implementacije potpisanih sporazuma o koordinaciji.

Iako je opseg 700 MHz u Crnoj Gori oslobođen od sistema zemaljske radio-difuzije još 2017. godine, njegova potpuna valorizacija za implementaciju mobilnih/fiksni komunikacionih mreža (MFCN) je ograničena prisustvom signala digitalne televizije iz susjednih država, prvenstveno iz Albanije, a u manjoj mjeri i iz Italije. Problem interferencije u ovom opsegu od DTV predajnika iz Hrvatske je riješen krajem 2020. godine, prelaskom na TV kanale ispod 694 MHz. Imajući u vidu odluku Evropskog Parlamenta i Savjeta iz 2017. godine kojom je, između ostalog, državama članicama naloženo da najkasnije do 30. juna 2020. godine, opseg 700 MHz oslobode za MFCN sisteme, uz određene uslove pod kojima je moguće produženje ovog roka, ali najkasnije do 30. juna 2022. godine, u obije susjedne države u kojima još uvijek DTV sistemi rade u opsegu 700 MHz kao krajnji rok za oslobađanje opsega za MFCN sisteme je utvrđen 30. jun 2022. godine. Agencija će u 2022. godini nastaviti započetu komunikaciju sa predstavnicima regulatornih agencija za upravljanje radio-frekvencijskim spektrom u Albaniji i Italiji, kako bi se stvorili uslovi za potpunu valorizaciju opsega 700 MHz za MFCN sisteme u Crnoj Gori najkasnije od sredine 2022. godine.

Agencija će tokom 2022. godine nastaviti aktivnosti povodom koordinacije radio-frekvencija za zemaljske sisteme za digitalno emitovanje radijskog signala (Terrestrial Audio Broadcasting-T-DAB) na bilateralnim/multilateralnim sastancima sa predstavnicima nadležnih administracija susjednih država, odnosno regiona, u cilju replaniranja međunarodnog Plana korišćenja radio-frekvencija Ženeva 2006 (GE06), u dijelu koji se odnosi na opseg 174-230 MHz, kako bi se ostvarila veća efikasnost uz nesmetano korišćenje radio-frekvencija iz pomenutog opsega za potrebe digitalnog zemaljskog radija i televizije, uz usaglašavanje parametara za pojedinačne lokacije.

F. Upravljanje numeracijom i adresiranjem

Shodno članu 128 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija upravlja numeracijom i adresiranjem. Upravljanje numeracijom i adresiranjem, u smislu ovog zakona, obuhvata planiranje, upotrebu i dodjelu brojeva i adresa, kao ograničenog resursa, na način kojim se obezbjeđuje njihovo racionalno, ravnomjerno i efikasno korišćenje, u skladu sa planom numeracije i planom adresiranja.

1. Izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa

U toku 2022. godine, shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i najboljoj evropskoj praksi, nastaviće se aktivnosti vezane za sprovođenje nadležnosti Agencije u vezi određivanja načina korišćenja brojeva i adresa i izdavanja odobrenja za korišćenje istih.

2. Usluga prenosa brojeva

Agencija će u toku 2022. godine nastaviti da prati pružanje usluge prenosa brojeva od strane operatora i administratora baze prenesenih brojeva i operatora elektronskih komunikacionih usluga, analizirati učinak pružanja ove usluge na konkuretnost tržišta i preduzimati dalje mjere ucilju optimizacije procesa prenosa brojeva u skladu sa prikupljenim iskustvom i najboljom praksom iz okruženja. Takođe će se nastaviti sa unapređenjem sistema centralne baze podataka prenesenih brojeva koja je u 2021. godini implementirana na novoj platformi.

3. Informisanje građana o postojanju i korišćenju jedinstvenog evropskog broja za pozive u hitnim slučajevima „112“

Agencija će i u toku 2022. godine, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu i spašavanje (Direktorat za vanredne situacije-Ministarstvo unutrašnjih poslova), na odgovarajući i javno dostupan način, nastaviti da informiše građane o postojanju i korišćenju jedinstvenog evropskog broja za pozive u hitnim slučajevima „112“, kao i raditi na poboljšanju efikasnijeg rada službe „112“, uvođenjem AML (Advanced Mobile Location) metode za bolje lociranje pozivaoca broja 112.

4. Obezbjedenje numeričkih resursa za komunikaciju između mašina- M2M

M2M je poslovno područje u razvoju koje je ušlo u fazu značajnijeg rasta, koje postaje novo poslovno područje za operatore elektronskih komunikacionih mreža. Operatori treba da omoguće povezivanje potrebno za održavanje veza između različitih mašina i senzora i za to im treba obezbjediti odgovarajuće regulatorne uslove i odgovarajuće resurse.

U toku 2022. godine biće nastavljeno praćenje potrebe za numeričkim resursima za M2M i u slučaju potrebe biće pripremljen predlog mjera za obezbjedenje odgovarajućih regulatornih uslova i odgovarajućih numeričkih resursa.

G. Prava i zaštita interesa korisnika

1. Vođenje postupaka zaštite prava i interesa korisnika elektronskih komunikacionih usluga i poštanskih usluga

Korisnik javnih elektronskih komunikacionih usluga ima pravo da podnese operatoru prigovor po pitanju pristupa i kvaliteta usluga odmah po utvrđivanju nepravilnosti, a prigovor na iznos računa u roku od osam dana od prijema računa, u pisanoj formi. Operator odlučuje o prigovoru u roku od osam dana od dana prijema prigovora i obrazloženu odluku dostavlja korisniku, u pisanoj formi. Ukoliko operator odbije prigovor ili ne odluči u roku od osam dana od dana podnošenja prigovora, korisnik može podnijeti žalbu Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, u roku od 15 dana. Agencija u roku od 30 dana donosi odluku po žalbi korisnika. Shodno članu 32 Zakona o elektronskim komunikacijama protiv odluke Agencije može se pokrenuti upravni spor.

Broj podnijetih žalbi kod Agencije u oblasti elektronskih komunikacija se iz godine u godinu povećava, zbog povećanja broja korisnika i bolje informisanosti korisnika o njihovim pravima u vezi sa korišćenjem elektronskih komunikacionih usluga. U 2022. godini Agencija će postupke po žalbama korisnika sprovesti u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Zaštita korisnika poštanskih usluga je regulisana Zakonom o poštanskim uslugama u poglavlju II Poštanske usluge - odjeljak 5 Zaštita korisnika usluga i rješavanje sporova. Propisan je postupak reklamacije operatoru, postupak prigovora Agenciji i razlozi podnošenja reklamacije odnosno prigovora.

Imajući u vidu trend povećanja broja korisnika koji su se obraćali Agenciji sa različitim zahtjevima tokom 2021 godine, očekuje se porast broja prigovora korisnika, kao i zahtjeva za kontrolu rada poštanskih operatora. U 2022. godini Agenciji će odlučivati po podnijetim prigovorima korisnika protiv odluke poštanskog operatora i davati pojašnjenja i odgovore na pitanja korisnika poštanskih usluga.

2. Praćenje ponuda operatora i promjene ugovorenih uslova pružanja usluga

Operatori javnih elektronskih komunikacionih usluga u svojoj ponudi imaju sve veću ponudu u smislu raznovrsnih paketa usluga sa različitom kombinacijom servisa koje nude korisnicima svojih usluga. Operatori obavještavaju Agenciju o ponudama svojih

usluga i izmjenama istih osam dana prije objavljivanja cjenovnika na svojoj internet stranici. Agencija vršiti provjeru njihove usklađenosti sa zakonom u smislu poštovanja principa transparentnosti, nediskriminatornosti, strukture cijena, načina obračuna usluga samo po jednom osnovu i sl.

Operator je takođe dužan da najmanje 30 dana prije izmjene uslova utvrđenih pretplatničkim ugovorom, o izmjeni obavezno pisanim putem, na jasan, vidljiv i nedvosmislen način, kao i putem SMS-a kada je to moguće, obavijesti svoje pretplatnike i omogućiti u naznačenom roku istima bezuslovan raskid ugovora, ukoliko su te izmjene nepovoljnije u odnosu na ugovorene opšte uslove i cijene. Agencija cijeni usklađenost teksta pisanog obavještenja, koje operator u tom slučaju dostavlja pretplatnicima prije slanja tog obavještenja istima.

U 2022. godini, Agencija će cijeliti usaglašenost dostavljenih ponuda i cjenovnika operatora, kao i eventualne promjene ugovorenih uslova, naročito one koje su nepovoljnije za korisnike njihovih usluga i u slučaju potrebe blagovremeno reagovati u skladu sa zakonom.

3. Opšti uslovi pružanja usluga

U skladu sa članom 149 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija će i u toku 2022. godine provjeravati usklađenost opštih uslova pružanja usluga sa Zakonom i izdavati saglasnosti na njih.

4. Pretplatnički ugovori

U skladu sa članom 151 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija će i u toku 2022. godine provjeravati usklađenost pretplatničkih ugovora sa Zakonom i izdavati saglasnosti na njih.

5. Kvalitet elektronskih komunikacionih usluga

U skladu sa članom 155 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija će u toku 2022. godine pratiti kvalitet elektronskih komunikacionih usluga koje se pružaju u Crnoj Gori, objavljivati uporedne parametre kvaliteta elektronskih komunikacionih usluga na svojoj internet stranici i operatorima davati preporuke za poboljšanje kvaliteta usluga.

6. Sistem za mjerenje brzine pristupa Internetu

Zakonom o elektronskim komunikacijama (član 155) predviđeno je da će Agencija korisnicima omogućiti mjerenje brzine pristupa Internetu, koje se može koristiti prilikom podnošenja prigovora na ugovorenu brzinu pristupa Internetu u fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži. U 2019. godini Agencija je pustila u rad sistem za mjerenje i analizu kvaliteta usluge pristupa Internetu "EKIP NetTest". Sistem EKIP NetTest omogućava mjerenje parametara kvaliteta usluge pristupa Internetu u fiksним i mobilnim mrežama u Crnoj Gori. Sa više od 80 parametara koji se mjere, ovo je vjerovatno najkompletniji mjerni alat dostupan na tržištu. Sistem je u potpunosti u skladu s BEREC (Tijelo evropskih regulatora za elektronske komunikacije) izvještajem iz 2014. godine, koji preporučuje parametre kvaliteta za kvalitet Internet konekcije. Mjerni server je smješten u Tački za razmjenu Internet saobraćaja (MIXP) u Crnoj Gori, kako bi korisnici svih operatora bili u jednakoj poziciji kada mjere parametre kvaliteta usluge pristupa Internetu, tj. kako bi se dobijeni rezultati mjerenja mogli upoređivati. Dobijeni rezultati se georeferenciraju i prikazuju na geografskoj karti.

U toku 2022. godine Agencija će pratiti rad ovog sistema, održavati ga i raditi na njegovom daljem razvoju, a dobijene podatke koristiti za razne analize u svrhu ispunjavanja svojih regulatornih obaveza.

7. Praćenje poštovanja principa mrežne neutralnosti (Net neutrality) u Crnoj Gori

Neutralnost mreže (eng. Net neutrality) odnosi se na nivo kontrole pristupa sadržaju i brzine pristupa internetu od strane pružaoca usluge pristupa internetu. Pravni okviri za ili protiv neutralnosti mreže česta su tema oko koje se vode rasprave između pružaoca usluge pristupa internetu (koji su najčešće protiv mrežne neutralnosti) i regulatornih agencija i krajnjih korisnika (koji su na strani mrežne neutralnosti). U 2022. godini Agencija će pratiti poštovanja principa mrežne neutralnosti, predlagati mjere za njegovo poboljšanje i u slučajevima utvrđene diskriminacije i regulacije mrežnog saobraćaja preduzimati odgovarajuće mjere.

8. Alat za pomoć korisnicima prilikom izbora elektronskih komunikacionih usluga (Kalkulator cijena)

Zakonom o elektronskim komunikacijama predviđeno je da će Agencija na svojoj *web* stranici, omogućiti korisnicima da bez naknade izvrše nezavisnu procjenu troškova koji proizilaze iz javno dostupnih cijena javnih elektronskih komunikacionih usluga. Da bi se ova odredba sprovela Agencija je u 2015. godini razvila i implementirala

odgovarajući alat: Kalkulator cijena, koji je korisnicima dostupan na internet stranici Agencije.

U toku 2022. godine Agencija će održavati uspostavljeni Kalkulator cijena, zahtjevati od operatora redovno ažuriranje cijena i ponuda usluga u Kalkulatoru, ali i raditi i na razvoju drugih načina dostupnosti informacija o cijenama elektronskih komunikacionih usluga.

9. Edukacija korisnika

Istraživanja pokazuju da određeni broj korisnika elektronskih komunikacionih i poštanskih usluga nijesu upoznati sa svojim pravima i postupkom njihove zaštite. Da bi što više korisnika bilo upoznato sa postupcima zaštite prava u oblasti elektronskih i poštanskih usluga, Agencija će u toku 2022. godine pripremati i distribuirati odgovarajući edukativni materijal za korisnike i davati odgovarajuća saopštenja i obavještenja putem medija.

10. Ispitivanje javnog mnjenja

Agencija je prethodnih godina redovno sprovodila istraživanja o upotrebi informaciono komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori. Takvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika cijenama i kvalitetom elektronskih komunikacionih usluga će biti sprovedeno i u toku 2022. godine. Predmet ovog istraživanja će biti ispitivanje stepena zadovoljstva korisnika elektronskih komunikacionih usluga u Crnoj Gori, to jest stepen zadovoljstva korisnika uslugama fiksne i mobilne telefonije, interneta i distribucije televizijskih i radio programa, obaviještenosti o brojevima hitnih službi, kao i stepen obaviještenosti o pravima korisnika elektronskih komunikacionih usluga i nadležnostima Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Agencija će u toku 2022. godine izvršiti i istraživanje tržišta koje će se odnositi na poznavanje poštanskih usluga, zadovoljstvo korisnika pruženim poštanskim uslugama i zamjenjivost poštanskih usluga uslugama iz oblasti elektronskih komunikacija. Ovo istraživanje će se sastojati od ispitivanja učestalosti i obima korišćenja jedinica poštanske mreže i pojedinih reprezentativnih poštanskih usluga, ispitivanja zadovoljstva cijenama i rokovima prenosa (kvalitetom) pojedinih poštanskih usluga, kao i od ispitivanja obima korišćenja e-commerca (internet trgovine).

11. Praćenje rada nacionalne tačke razmjene Internet saobraćaja u Crnoj Gori (MIXP)

U toku 2013. godine Agencija je uradila studiju o organizaciji i uspostavljanju nacionalne tačke razmjene internet saobraćaja (IXP- Internet Exchange Pointa-a) u Crnoj Gori. Studija je pokazala da bi se organizacijom IXP u Crnoj Gori pospješio razvoj interneta u Crnoj Gori, snizile cijene usluga, rasteretili linkovi za globalni pristup internetu, poboljšao kvalitet usluge pristupa internetu i sigurnost komunikacije. U skladu sa ovom studijom u julu 2015. godine u rad je puštena Nacionalna tačka razmjene internet saobraćaja u Crnoj Gori (MIXP), koja se nalazi u prostorijama Univerziteta Crne Gore (Centar za informacioni sistem). U obezbjeđivanju uslova za implementaciju MIXP učestovali su: resorno Ministarstvo, Agencija, operatori elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, Univerzitet Crne Gore, Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU) i međunarodne internet organizacije.

U 2022. godini Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost će sarađivati sa Univerzitetom Crne Gore, Ministarstvom ekonomskog razvoja, operatorima koji pružaju Internet usluge i drugim zainteresovanim subjektima, a u cilju daljeg razvoja MIXP-a i nastojati da se svi internet servis provajderi povežu na MIXP.

H. Planiranje elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture

Zakonom o elektronskim komunikacijama propisana je obaveza Agencije da na zahtjev nosioca pripremnih poslova na izradi i donošenju planskog dokumenta, dostave podatke o postojećim i planiranim elektronskim komunikacionim mrežama, elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi u zoni zahvata planskog dokumenta, kao i da daje mišljenje o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u postupku pripreme planskog dokumenta. U toku 2022. godine Agencija će po zahtjevima dostavljati raspoložive podatke, kao i svoje predloge i mišljenja koji su neophodni za izradu planskih dokumenata.

I. Zaštita elektronskih komunikacija

1. Sprovođenje mjera za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga

Agencija će u 2022. godini pratiti sprovođenje mjera za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga, davati operatorima smjernice u cilju povećanja stepena sigurnosti i podsticati operatore da sigurnosne mjere permanentno usklađuju sa zakonskim izmjenama, novim verzijama standarda informacione sigurnosti i kontinuiteta poslovanja (ISO/IEC 27001, 27002, 27005, 27011 i 22301), kao i dobrim primjerima iz prakse.

Agencija će u 2022. godini u ovoj oblasti posebnu pažnju posvetiti provjeri rada DRS-ova operatora (Crnogorski Telekom, Telenor, Mtel i Telemach Crna Gora) i njihovom međusobnom povezivanju.

2. Sprovođenje mjera za sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte

Shodno Pravilniku o uslovima i načinu sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte („Službeni list Crne Gore” broj: 37/18) Agencija je u 2019. godini uspostavila registar u elektronskom obliku, koji sadrži telefonske brojeve i e-mail adrese korisnika koji ne žele da primaju elektronske poruke odnosno telefonske pozive u svrhu direktnog marketinga.

Agencija će u 2022. godini i dalje pratiti implementaciju navedenog pravilnika od strane operatora elektronskih komunikacionih usluga i subjekata koji vrše distribuciju elektronskih poruka i raditi na unapređivanju i promociji registra koji sadrži telefonske brojeve i e-mail adrese korisnika koji ne žele da primaju elektronske poruke odnosno telefonske pozive u svrhu direktnog marketinga.

J. Vršenje nadzora u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti

1. Stručni nadzor u oblasti elektronskih komunikacija

Agencija, preko nadzornika za elektronske komunikacije, vrši nadzor nad radom operatora koji su registrovani kod Agencije, shodno odredbama članova 184, 185, 188 i

189 Zakona o elektronskim komunikacijama. Nadzornici za elektronske komunikacije obavljaju poslove nadzora u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o inspekcijском nadzoru (Službeni list Crne Gore broj: 39/03, 76/09, 57/11, 18/14, 11/15 i 52/16).

Redovni stručni nadzori u 2022. godini će se vršiti, kod operatora registrovanih kod Agencije, radio-difuznih emitera i kod imaoца funkcionalnih mreža/sistema u skladu sa Planom nadzora u oblasti elektronskih komunikacija za 2022. godinu.

2. Stručni nadzor u oblasti poštanske djelatnosti

Agencija, preko nadzornika za poštansku djelatnost, vrši nadzor nad radom poštanskih operatora, shodno odredbama članova 106, 109 i 109a Zakona o poštanskim uslugama. Redovni stručni nadzori u 2022. godini će se kod poštanskih operatora vršiti u skladu sa Planom nadzora u oblasti poštanske usluga za 2022. godinu. Broj redovnih stručnih nadzora u 2022 godini biće povećan iz razloga povećanja broja poštanskih operatora, jer je, na osnovu prijave za obavljanje komercijalnih poštanskih usluga, registrovano 17 novih operatora u prvoj polovini 2021 godine.

K. Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja informacionog društva i Strategija digitalne transformacije za period od 2022 - 2026 godine

U skladu sa obavezama iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja informacionog društva, Agencija će i u 2022. godini:

- Pratiti kretanje strateških indikatora;
- Učestvovati u realizaciji preporuka iz Plana migracije na protokol IPv6 u Crnoj Gori, u skladu sa svojim nadležnostima,;
- Nastaviti sa radom na identifikaciji područja bez adekvatne ili bez bilo kakve dostupnosti širokopojasnog pristupa, u kojima operatori nemaju ekonomski interes (ruralna i slabo naseljena područja) da razvijaju mreže, preko:
 - Mapiranja dostupnosti širokopojasnog pristupa
 - Mapiranja NGA mreža i LTE radio baznih stanica
- Edukovati korisnike u vezi sa širokopojasnim pristupom internetu.

U drugoj polovini 2021. godine započeta je izrada Strategija digitalne transformacije za period od 2022 - 2026 godine. Nakon usvajanja ove Strategije Agencije će početi sa

izvršavanjem obaveza Agencije koje proizilaze iz Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026, odnosno Akcionog plana za njeno sprovođenje.

L. Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti

Akcionim planom Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2019-2023 godine definišu se aktivnosti i mjere za realizaciju ciljeva utvrđenih strategijom, a za koje su zaduženi resorno ministarstvo, Agencija i poštanski operatori. Agencija je tokom drugog kvartala 2021. godine učestvovala u izradi novog Akcionog plana za period 2021 - 2023 godina. Jedna od aktivnosti predviđena Akcionim planom za 2022. godinu je izmjena Pravilnika o vrsti i načinu dostavljanja podataka poštanskih operatora, a u cilju usaglašavanja postojeće regulative sa Direktivom (EU) 2018/644 Evropskog parlamenta i Savjeta, koja se odnosi na usluge prekogranične dostave paketa.

M. Realizacija mjera iz drugih strategija i akcionih planova u čiju realizaciju je Agencija uključena

Agencija će u toku 2022 godine raditi na realizaciji sljedećih strategija i akcionih planova:

1. Strategija suzbijanja nasilnog ekstremizma 2020-2024
2. Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2019 – 2024
3. Akcioni plan Nacionalnog programa zaštite potrošača

II-3. IZRADA PLANOVA, IZVJEŠTAJA I INFORMACIJA VEZANIH ZA TRŽIŠTE ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKE DJELATNOSTI

U ovom dijelu planiranih aktivnosti Agencija će u 2022. godini pripremiti sljedeća dokumenata:

A. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na godišnjem nivou

1. Izvještaj o radu Agencije za 2021. godinu

Izvještaj o radu Agencije se priprema u skladu sa članom 26 Zakona o elektronskim komunikacijama, kojim je definisano da izvještaj treba da sadrži podatke o: razvoju sektora elektronskih komunikacija, uvedenim regulatornim mjerama, ostvarivanju i kvalitetu Univerzalnog servisa u sektoru elektronskih komunikacija, dodijeljenim ograničenim resursima, razvoju tržišta poštanske djelatnosti, ostvarivanju i kvalitetu univerzalne poštanske usluge, ostvarivanju prava i zaštiti interesa korisnika elektronskih komunikacionih i poštanskih usluga, kao i izvršenim zadacima Agencije utvrđenim planom rada i članom 65 Zakona o poštanskim uslugama na osnovu kog Agencija obavlja poslove nezavisnog regulatornog organa za oblast poštanske djelatnosti.

Rok: I kvartal

2. Finansijski izvještaj Agencije za 2021. godinu

Finansijski izvještaj Agencije se priprema u skladu sa članom 26 Zakona o elektronskim komunikacijama i sadrži finansijske pokazatelje poslovanja Agencije sa izvještajem nezavisnog ovlašćenog revizora o finansijskom poslovanju Agencije.

Rok: I kvartal

3. Plan redovne kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra u 2022. godini

Planom redovne kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra utvrđuje se način korišćenja kontrolno-mjernih stanica i opreme u Sistemu kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra. Planom se definišu okvirni termini po kvartalima, mikrolokacije i konkretni zadaci redovnih monitoring kampanja koje će se sprovoditi tokom 2022. godine.

Rok: I kvartal

4. Izvještaj o kontroli i monitoringu radio-frekvencijskog spektra u 2021. godini

Agencija vrši redovne i vanredne postupke kontrole i monitoringa RF spektra. Sveobuhvatan pregled obavljenih redovnih i vanrednih kontrola i monitoringa RF spektra i zaključaka izvedenih nakon monitoring kampanja obavljenih tokom 2021. godine biće prezentovan u ovom izvještaju.

Rok: I kvartal

5. Izvještaj o dodijeljenim radio-frekvencijama uz ocjenu racionalnosti korišćenja istih

Shodno članu 96 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija je ovlašćena da upravlja radio-frekvencijskim spektrom kao ograničenim resursom u skladu sa međunarodnim sporazumima, ovim Zakonom, Planom namjene i planovima raspodjele radio-frekvencija. Fizička i pravna lica radio-frekvencije mogu da koriste

na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, koje izdaje Agencija. Izuzetak predstavljaju radio-frekvencije koje se koriste u skladu sa Pravilnikom o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. Pregled dodjele radio-frekvencija iz najznačajnijih opsega uz ocjenu racionalnosti korišćenja istih biće dat u ovom izvještaju.

Rok: I kvartal

6. Plan nadzora u oblasti elektronskih komunikacija za 2022. godinu

Plan nadzora u oblasti elektronskih komunikacija, shodno članu 11 tačka 19 Zakona o elektronskim komunikacijama, utvrđuje dinamika redovnog nadzora nad radom operatora koji su registrovani kod Agencije, u smislu usklađenosti sa Zakonom, podzakonskim aktima i važećim tehničkim propisima i standardima, a u skladu sa poglavljem XXII Zakona.

Rok: I kvartal

7. Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti elektronskih komunikacija u 2021. godini

Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti elektronskih komunikacija sadrži pregled sprovedenih postupaka nadzora obavljenih kod registrovanih operatora elektronskih komunikacija i preduzetih mjera na osnovu utvrđenih nepravilnosti.

Rok: I kvartal

8. Analiza usklađenosti rada operatora elektronskih komunikacija sa Zakonom o elektronskim komunikacijama

Analiza usklađenosti rada operatora elektronskih komunikacija sa Zakonom o elektronskim komunikacijama daje pregled nepravilnosti uočenih prilikom obavljanja stručnih nadzora u toku 2021. godine, preduzetim mjerama iz nadležnosti Agencije i predlogom mjera za dalje usklađivanje rada operatora sa Zakonom o elektronskim situacijama.

Rok: I kvartal

9. Plan nadzora u oblasti poštanskih usluga za 2022. godinu

Plan nadzora u oblasti poštanskih usluga, shodno članu 65 tačka 17 Zakona o poštanskim uslugama, utvrđuje dinamika redovnog nadzora nad radom poštanskih operatora koji su registrovani kod ove Agencije, u smislu usklađenosti njihovog rada sa zakonom, podzakonskim aktima i važećim tehničkim propisima.

Rok: I kvartal

10. Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti poštanskih usluga u 2021. godini

Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti poštanskih usluga sadrži pregled sprovedenih postupaka nadzora obavljenih kod registrovanih operatora poštanskih usluga i preduzetih mjera na osnovu utvrđenih nepravilnosti.

Rok: I kvartal

11. Analiza usklađenosti rada poštanskih operatora sa Zakonom o poštanskim uslugama

Analiza usklađenosti rada poštanskih operatora sa Zakonom o poštanskim uslugama, u vezi sa odredbama člana 65 stav 1 tačka 17, člana 109a, člana 112, člana 113 i člana 114 Zakona o poštanskim uslugama, daje pregled nepravilnosti uočenih prilikom obavljanja stručnih nadzora u toku 2021. godine, preduzetim mjerama iz nadležnosti Agencije i predlogom mjera za dalje usklađivanje rada operatora sa Zakonom o poštanskim uslugama.

Rok: I kvartal

12. Izvještaj o preduzetim mjerama za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga za 2021. godinu

Izvještaj o preduzetim mjerama za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga daje pregled organizacionih i tehničkih mjera koje su operatori preduzeli u skladu sa članom 168 Zakona o elektronskim komunikacijama i predlog mjere za poboljšanje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža.

Rok: I kvartal

13. Izvještaj o aktivnostima na realizaciji Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore u 2021. godini

Realizacija Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore se sprovodi u skladu sa Zakonom, Planom rada, Finansijskim planom, Planom javnih nabavki i Elaboratom o daljem razvoju Sistema. U ovom izvještaju će biti dat detaljan prikaz realizovanih aktivnosti vezanih za implementaciju, funkcionisanje, održavanje i unaprijeđenje Sistema tokom 2021. godine.

Rok: I kvartal

14. Plan javnih nabavki za 2022. godinu

Plan javnih nabavki se donosi shodno članu 84 Zakona o javnim nabavkama najkasnije do 31. januara tekuće godine i u propisanoj papirnoj i elektronskoj formi dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki, radi objavljivanja na ESJN (elektronski sistem javnih nabavki).

Rok: I kvartal (januar)

15. Plan jednostavnih nabavki za 2022. godinu

Shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama, nije predviđena obaveza izrade ovog Plana, ali će Agencija donijeti ovaj Plan u cilju efikasnijeg praćenja i sprovođenja jednostavnih nabavki.

Rok: I kvartal (januar)

16. Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama za 2021. godinu

Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama se priprema shodno članu 182 Zakona o javnim nabavkama najkasnije do 28. februara tekuće za prethodnu godinu i dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki u pisanoj i elektronskoj formi.

Rok: I kvartal (28.02.2022.)

17. Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke za 2021. godinu

Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke se priprema shodno članu 182 Zakona o javnim nabavkama najkasnije do 28. februara tekuće za prethodnu godinu i dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki u pisanoj i elektronskoj formi.

Rok: I kvartal (28.02.2022.)

18. Informacija o troškovnom računovodstvu i vođenju odvojenih računovodstvenih evidencija operatora sa značajnom tržišnom snagom u 2021. godini

Nakon sprovedenih postupaka analiza relevantnih tržišta, shodno članu 76 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija je pojedinim operatorima sa značajnom snagom na relevantnom tržištu naložila preduzimanje mjera u vezi sa pokrivanjem troškova i kontrolom cijena određenih usluga koje se pružaju radi obezbjeđivanja pristupa i/ili interkonekcije i vođenje troškovnog računovodstva. Informacija sadrži pregled nametnutih regulatornih mjera, postupcima koje su preduzeli operatori i Agencija, rezultate troškovnih modela i pregled regulisanih cijana.

Rok: II kvartal

19. Analiza poslovanja operatora elektronskih komunikacija za 2021. godinu

Analiza poslovanja operatora elektronskih komunikacija daje prikaz finansijskog stanja, poslovanja i finansijskih pokazatelja po operatorima. Takođe, analiza obuhvata i benchmarking finansijskih pokazatelja operatora u Crnoj Gori i operatora u okruženju.

Rok: II kvartal

20. Informacija o poslovanju poštanskih operatora u Crnoj Gori u 2021. godini

Informacija o poslovanju poštanskih operatora u Crnoj Gori se priprema shodno članu 69 Zakona o poštanskim uslugama, kojim je utvrđeno da poštanski operatori dostavljaju regulatornom organu finansijske izvještaje, statističke, knjigovodstvene i druge podatke o stanju i razvoju tržišta poštanskih usluga, u skladu sa zakonom. Informacija će obuhvatiti prikaz ekonomsko finansijskog stanja i poslovanja poštanskih operatora.

Rok: II kvartal

21. Informacija o kontroli kvaliteta obavljanja univerzalne poštanske usluge u 2021. godini

U skladu sa čl. 58, 59, 60 i 61 Zakona o poštanskim uslugama informacija će obuhvatiti pitanja kvaliteta obavljanja univerzalne poštanske usluge.

Rok: II kvartal

22. Izvještaj o stepenu razvoja javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga (fiksne, mobilne, KDS, Internet)

Izvještaj o stepenu razvoja javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga sadrži podatke o razvoju infrastrukture, tehnologijama koje se koriste, stepenu pokrivenosti, vrstama usluga koje se pružaju i dr.

Rok: II kvartal

23. Informacija o statusu i potrebama Informacionog sistema Agencije u 2022. godini.

Informacija daje podatke o trenutnom stanju i predloge za dalji razvoj Informacionog sistema i Internet stranice Agencije.

Rok: II kvartal

24. Plan rada i Finansijski plan Agencije za 2023. godinu,

Plan rada i Finansijski plan Agencije se pripremaju shodno odredbi člana 24 Zakona o elektronskim komunikacijama i člana 12 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Rok: III kvartal

25. Informacija o stepenu razvoja digitalne zemaljske radio-difuzije

Informacija o stepenu razvoja digitalne zemaljske radio-difuzije daje pregled stanja i stepena razvoja digitalne zemaljske radio-difuzije na teritoriji Crne Gore.

Rok: III kvartal

26. Informacija o ispunjavanju uslova iz odobrenja za korišćenje radio-frekvencija na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore

S obzirom da se odobrenjima za korišćenje radio-frekvencija, kojima se daje pravo ekskluzivnog korišćenja radio-frekvencija na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža (npr. mobilne mreže, mreže za fiksni/širokopojasni bežični pristup, bežični sistemi za distribuciju TV programa do krajnjih korisnika i dr.), propisuju, između ostalog i uslovi vezani za kvalitet servisa, kao i dinamiku razvoja mreže i pokrivanja stanovništva Crne Gore signalom mreže, ova informacija će dati godišnji pregled propisanih i realizovanih uslova iz odobrenja, u cilju kontinuiranog praćenja ispunjavanja istih.

Rok: IV kvartal

B. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na polugodišnjem nivou

1. Izvještaj o uslugama baziranim na Internet Protokolu

Izvještaj o uslugama baziranim na Internet Protokolu se priprema na osnovu podatka iz izvještaja koje dostavljaju operatori, podataka dobijenih na osnovu istraživanja sprovedenih od strane Agencije i podataka Zavoda za statistiku i sadrži pregled operatora koji pružaju usluge bazirane na Internet protokolu, pokrivenost, broj korisnika, brzine pristupa Internetu i dr.

Rok : I kvartal, III kvartal

2. Informacija o stepenu pokrivenosti teritorije Crne Gore signalom mobilnih mreža

Korišćenjem specijalizovanih softvera za predikciju nivoa signala na mjestu prijema kojima raspolaže, Agencija će, na osnovu informacija o implementiranoj infrastrukturi javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža, sprovesti procjenu stepena pokrivenosti signalom mobilnih mreža stanovništva i teritorije Crne Gore za pojedinačne tehnologije (GSM/UMTS/LTE) i kategorije usluga, a odgovarajući rezultati za mreže sva tri mobilna operatora će biti predmet ove informacije..

Rok: II kvartal i IV kvartal

3. Informacija o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture

Izvještaj o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture sadrži pregled stepena zajedničkog korišćenja telekomunikacione kanalizacije, antenskih i drugih stubova i objekata operatora u skladu sa članom 37 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Rok: I kvartal, III kvartal

4. Informacija o distribuciji TV i radio programa u Crnoj Gori i poređenje sa zemljama u okruženju

Informacija o distribuciji TV i radio programa u Crnoj Gori i poređenje sa zemljama u okruženju sadrži pregled operatora koji pružaju ovu vrstu usluga u Crnoj Gori, tehnologije koje koriste, korisničke pakete i cijene i njihovo poređenje sa zemljama u okruženju.

Rok: I kvartal, III kvartal

5. Informacija o izdatim mišljenjima o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Ova informacija sadrži pregled dostavljenih zahtjeva i izdatih mišljenja o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa Zakonom o elektronskim komunikacijama

Rok: I kvartal, III kvartal

6. Komparativna analiza cijena usluga u fiksnoj telefoniji, mobilnoj telefoniji i širokopojasnom pristupu internetu u Crnoj Gori, zemljama regiona i Evropske unije

Analiza daje uporedni pregled cijena usluga u fiksnoj telefoniji, mobilnoj telefoniji i širokopojasnom pristupu internetu u Crnoj Gori, zemljama regiona i Evropske unije, zaključke, pregled mjera koje je preuzela Agencija u cilju sniženja cijena usluga elektronskih komunikacija i predlog mjera za dalje sniženja cijena elektronskih komunikacionih usluga.

Komparativna analiza će dati i komparativnu analizu cijena korpi elektronskih komunikacionih usluga u Crnoj Gori u poređenju sa regionalnim, evropskim i globalnim prosjekom prema metodologiji ITU-a koje se prate i objavljuju na godišnjem nivou u publikaciji " Mjerenje stepena digitalnog razvoja.

Rok: I kvartal, III kvartal

7. Izvještaj o aktivnostima Agencije na sprovođenju mjera za prevenciju i suzbijanje terorizma, spriječavanje pranja novca i finansiranje terorizma

U skladu sa obavezama koje proizilaze iz Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma Agencija ovaj izvještaj dostavlja Vijeću za nacionalnu bezbjednost, odnosno, u okviru njega, Operativnom timu Biroa za operativnu koordinaciju.

Rok: I kvartal, III kvartal

8. Komparativna analiza statističkih, finansijskih i drugih podataka regulatora i operatora iz okruženja

Komparativna analiza obuhvata pregled statističkih, finansijskih i drugih podataka regulatora i operatora iz okruženja koji se baziraju na finansijskim izvještajima kao i godišnjim izvještajima o radu koji se objavljuju na zvaničnim sajtovima regulatora.

Rok: I kvartal, III kvartal

9. Informacija o usluzi zakupa optičkih vlakana u Crnoj Gori

Ova informacija sadrži podatke o pružanju usluge zakupa optičkih vlakana (operatori koji pružaju ovu uslugu, operatori koji koriste ovu uslugu, podatke o dužini zakupljenih optičkih vlakana, cijenama, trasama itd.).

Rok: I kvartal, III kvartal

10. Polugodišnji izvještaj o sprovedenim javnim nabavkama

Agencija je dužna, shodno odredbi člana 27 Zakona o javnim nabavkama, da sačinjava polugodišnje izvještaje o sprovedenim javnim nabavkama za periode od 01. januara do 30. juna i od 01. jula do 31. decembra tekuće godine i iste dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki.

Rok: I kvartal, III kvartal

11. Izvještaj o realizaciji izgradnje objekata Agencije

Izvještaj sadrži pregled realizacije investicija tokom 2022. godine, shodno Planu rada, Planu javnih nabavki i Finansijskom planu Agencije za 2022. godinu, kao i pregled aktivnosti koje je Agencijna preduzela na pribavljanju neophodnih dozvola i upisu objekata u Katastar nepokretnosti.

Rok: I kvartal, III kvartal

C. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na kvartalnom nivou

1. Informacija o sprovođenju analize relevantnih tržišta

Shodno članu 11 tačka 18 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija vrši nadzor tržišta, utvrđuje operatore sa značajnom tržišnom snagom i preduzima preventivne mjere za sprječavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora a u skladu sa poglavljem VI Zakona o elektronskim komunikacijama – Zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija. Informacija sadrži pregled aktivnosti na analizama relevantnih tržišta, pregled nametnutih regulatornih mjera i rezultate implementacije tih mjera.

2. Izvještaj o izdatim odobrenjima za korišćenje numeracije i/ili adresa, koja se izdaju shodno proceduri propisanoj članom 132 Zakona o elektronskim komunikacijama.

3. Izvještaj o sprovođenju nadzora nad radom operatora koji su registrovani kod Agencije, shodno članu 185 stav 2 Zakona o elektronskim komunikacijama.

4. Informacija o izdavanju saglasnosti na tipske pretplatničke ugovore i opšte uslove, shodno članu 149 i 151 Zakona o elektronskim komunikacijama

5. Informacija o kvalitetu elektronskih komunikacionih usluga, kojom daje pregled i analizu kvaliteta pruženih usluga, shodno Pravilniku o kvalitetu javnih elektronskih komunikacionih usluga („Službeni list Crne Gore“ broj: 02/18).

6. Izvještaj o realizaciji Operativnog plana Agencije za 2022. godinu

D. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na mjesečnom nivou

1. Informacija o stanju tržišta fiksnih, mobilnih i Internet usluga koje se rade prema utvrđenoj metodologiji o prikupljanju i obradi određenih parametara iz tekućeg poslovanja operatora fiksne i mobilne telefonije i Internet servis provajdera.

2. Izvještaj o izdatim odobrenjima za korišćenje radio-frekvencija

Fizička i pravna lica radio-frekvencije mogu koristiti na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, koje izdaje Agencija na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. U ovom izvještaju se daje detaljan pregled izdatih odobrenja na mjesečnom nivou.

3. Informacija o vođenim upravnim postupcima i rješavanju sporova između operatora shodno članu 11 tačka 15 Zakona o elektronskim komunikacijama.

4. Informacija o zaštiti korisnika koja se priprema shodno članu 11 tačka 14 Zakona o elektronskim komunikacijama.

5. Izvještaj o prihodima i rashodima Agencije shodno Finansijskom planu Agencije za 2022. godinu

6. Izvještaj o realizaciji Plana javnih nabavki

7. Mjesečni izvještaj o aktivnostima na analizi relevantnih tržišta

8. Mjesečni izvještaj o aktivnostima na projektima implementacije troškovnog i odvojenog računovodstva
9. Izvještaj o implementaciji univerzalnog servisa u elektronskim komunikacijama
10. Izvještaj o pružanju usluge prenosivosti brojeva
11. Izvještaj o prikupljanju podataka od operatora shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i programu izvještavanja koji je pripremila Agencija
12. Informacija o implementaciji Zakona o poštanskim uslugama

E. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju po potrebi

1. Informacija o slobodnim radio-frekvencijama koje bi mogle biti predmet javnog nadmetanja

Informacija se radi po potrebi, u slučaju iskazanog interesovanja za korišćenje radio-frekvencija, za koje se saglasno Zakonu odobrenje za korišćenje izdaje na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja. Treba imati u vidu da javni tender za radio-frekvencije, koje su Planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi, za sisteme zemaljske radio-difuzije, shodno Zakonu o elektronskim medijima, sprovodi Agencija za elektronske medije, na osnovu podataka o slobodnim radio-frekvencijama koje obezbjeđuje ova Agencija.

II-4. SARADNJA SA NADLEŽNIM DRŽAVNIM ORGANIMA I DRUGIM INSTITUCIJAMA, REGULATORNIM TIJELIMA DRUGIH DRŽAVA I MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA U OBLASTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKOG SAOBRAĆAJA

A. Saradnja sa nadležnim državnim organima i institucijama

Shodno članu 35 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija, u oblasti elektronskih komunikacija, naročito saraduje sa:

- 1) resornim ministarstvom, u sprovođenju Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakona o poštanskim uslugama i realizaciji strategija;
- 2) organom državne uprave nadležnim za inspekcijske poslove;
- 3) organom nadležnim za zaštitu konkurencije u slučajevima sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije na tržištu;
- 4) organom državne uprave nadležnim za zaštitu potrošača;
- 5) organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine;
- 6) regulatornim organom nadležnim za oblast audio vizuelnih medijskih usluga;
- 7) organom nadležnim za zaštitu ličnih podataka;
- 8) organima državne uprave nadležnim za prevenciju, odnosno zaštitu od ugrožavanja bezbjednosti informacionih sistema;
- 9) organom državne uprave nadležnim za standardizaciju;
- 10) organom državne uprave nadležnim za bezbjednost i sigurnost plovidbe i upravljanja lukama;
- 11) regulatornim organom nadležnim za civilno vazduhoplovstvo;
- 12) organom državne uprave nadležnim za vanredne situacije.

Saradnja sa nadležnim državnim organima i institucijama, će se sprovoditi u skladu sa zakonom i u mjeri potrebnoj za implementaciju i primjenu Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakona o elektronskim medijima, Zakona o digitalnoj radio-difuziji, Zakona o poštanskim uslugama, Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o zaštiti ličnih podataka, Zakonom o zaštiti potrošača, Zakonom o zaštiti životne sredine, Zakonom o zaštiti konkurencije na tržištu, Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata i Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Agencija će saradivati sa državnim organom nadležnim za evropske poslove oko procesa pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji kroz učešće njenih predstavnika u pododboru za inovacije, ljudske resurse, informaciono društvo i socijalnu politiku, kao i kroz članstvo u radnim grupama za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 1 - Slobodno kretanje roba, pregovaračko poglavlje 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, pregovaračko poglavlje 8 – Konkurencija i državna pomoć, pregovaračko poglavlje 10 - Informatičko društvo i mediji i pregovaračko poglavlje 28 - Zaštita potrošača i zdravlja.

Kada je u pitanju racionalno korišćenje radio-frekvencija, primjena Plana namjene radio-frekvencijskog spektra i izrada planova raspodjele radio-frekvencija, osim sa nadležnim Ministarstvom ekonomije, nastaviće se saradnja sa državnim organima i institucijama

nadležnim za bezbjednost civilnog vazdušnog, odnosno pomorskog saobraćaja, državnim organima nadležnim za unutrašnje poslove, nacionalnu bezbjednost i odbranu i regulatornim organom nadležnim za oblast audio-vizuelnih medijskih usluga.

U cilju racionalnog angažovanja materijalnih dobara i potrošnje sredstava, nastaviće se saradnja i sa drugim državnim institucijama sa kojima Agencija ima potpisane sporazume o saradnji i to sa: Upravom za katastar i državnu imovinu, Zavodom za statistiku, Zavodom za standardizaciju, Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Agencijom za civilno vazduhoplovstvo i Agencijom za pomorsku sigurnost.

U cilju kontinuirane edukacije zaposlenih Agencije, u 2021 godini Agencija će nastaviti saradnju sa Upravom za kadrove sa kojim ima potpisan sporazum o saradnji.

B. Saradnja sa međunarodnim institucijama

U okviru međunarodnih aktivnosti, Agencija planira učešće u radu najznačajnijih institucija iz oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti i to:

- Međunarodnom unijom za telekomunikacije (ITU),
- Svjetskim poštanskim savezom (UPU),
- Konferencijom evropskih administracija za poštu i telekomunikacije (CEPT),
- Tijelom evropskih regulatora za elektronske komunikacije (BEREC),
- Evropskom Regulatornom Grupom za poštanske usluge (ERGP),
- Evropskim komitetom za poštansku regulaciju (CERP),
- ETSI (European Telecommunications Standard Institute),
- Tijelom Evropske komisije za upravljanje radio-frekvencijskim spektrom (RSPG),
- European Mediterranean Regulators Group (EMERG).

Saradnja bi se ogledala kroz aktivno učešće predstavnika Agencije u radnim tijelima, grupama i projektnim timovima formiranim po pojedinim oblastima regulacije poput:

- stručnih grupa CEPT-a, koji razmatraju pitanja vezana za radiokomunikacije i korišćenje radio-frekvencija na nivou zemalja EU, i u čijem se radu donose ključne smjernice za dalji razvoj, primjenu i implemetaciju novih tehnologija putem harmonizovanog korišćenja radio-frekvencijskog spektra u Evropi,
- ECC i RSPG sastanke – plenarne sjednice,
- studijskih grupa, stručnih skupova i on-line seminara, u organizaciji ITU,
- učešće u radu BEREC-a na plenarnim sjednicama, sjednicama upravljačkog komiteta, sastancima kontakt mreže i ekspertskim radnim grupama,
- učešće u radu CERP-a, na plenarnim sjednicama i radnim grupama,

- učešće u radu ERGP-a, na plenarnim zasjedanjima i radnim grupama,
- učešće u radu ETSI.

Agencija će u 2022. godini nastaviti saradnju sa Ministarstvom ekonomskog razvoja, ITU i Univerzitetom Crne Gore, u cilju uspostavljanja i IPv6 laboratorije i migracije na IPv6 u Crnoj Gori.

Biće nastavljena saradnja sa nadležnim regulatornim tijelima po pitanju upravljanja, kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra i koordinacije radio-frekvencija, korišćenja numeracije i adresa, mapiranja elektronske komunikacione infrastrukture, analiza tržišta, regulacije cijena, implementacije troškovnih modela, sigurnosti elektronskih komunikacionih mreža, zaštite korisnika, ali i razmjene iskustava po ostalim oblastima regulacije sektora elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti.

U cilju razmjene praktičnih iskustava Agencija će organizovati studijske posjete kod administracija koje su napravile veliki napredak u pojedinim oblastima, koje su od interesa za rad Agencije. Stečena iskustva će biti od značaja za planiranje i sprovođenje daljih aktivnosti Agencije.

Agencija će organizovati i studijske posjete Agenciji u slučajevima kada druge regulatorne agencije izraze želju da se upoznaju sa načinom rada i implementiranim rješenjima i sistemima Agencije.

Takođe, predstavnici Agencije će učestvovati i na kongresima i seminarima od značaja za regulaciju sektora elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti kao i na skupovima u zemlji i okruženju (Infofest–Budva, Telfor-Beograd, Postel–Beograd, Okrugli sto regulatora poštanskih usluga - Sarajevo, Ohrid-Regulatorna konferencija, Bihtel–Sarajevo, RIPE NCC SEE i dr.).

Po pitanju međunarodne saradnje u oblasti poštanske djelatnosti u toku 2022. godine planira se i :

- učešće predstavnika Agencije na plenarnim sastancima i sastancima radnih grupa Evropske regulatorne grupe za poštanske usluge (ERGP);
- učešće predstavnika Agencije u radu Evropskog Komiteta za poštansku regulaciju (CERP) i uključivanje u rad radnih grupa (radna grupa za pitanje regulative, radna grupa za ekonomska pitanja i radna grupa za super viziju i istraživanje tržišta);
- učešće na Plenarnim Sastancima CERP-a;
- saradnja sa regulatornim tijelima drugih zemalja;
- učešće na međunarodnim skupovima i konferencijama u zemlji i inostranstvu. ANA

C. Organizacija međunarodnih skupova

1. Organizacija Međunarodne konferencije "Regulatorna djelatnost u sektoru elektronskih komunikacija"

Agencija će i 2022. godine, u saradnji sa Međunarodnom unijom za telekomunikacije (ITU), nastaviti sa organizacijom tradicionalne međunarodne konferencije regulatora pod nazivom „Regulatorna djelatnost u sektoru elektronskih komunikacija“, na kojoj učešće prevashodno uzimaju predstavnici regulatornih tijela zemalja iz regiona Centralne i Jugoistočne Evrope, predstavnici međunarodnih institucija čija djelatnost je isključivo vezana za oblast elektronskih komunikacija, kao i predstavnici nadležnih ministarstava i operatora.

U fokusu do sada organizovanih osamnaest konferencija bile su sljedeće teme: „Iskustva u regulatornoj djelatnosti u sektoru telekomunikacija“, „Metode realizacije univerzalnog servisa“, „Regulatorna djelatnost u tarifiranju telekomunikacionih servisa“, „Ključni regulatorni izazovi za liberalizaciju tržišta telekomunikacija u Jugoistočnoj Evropi“, „Neophodni elementi za uvođenje konkurencije u telekomunikacijama“, „Regulacija i liberalizovano tržište“, „Dostignuti stepen regulacije i analize tržišta elektronskih komunikacija“, „Analize relevantnih tržišta kao uslov za nametanje regulatornih obaveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim tržištima“, „Aktuelna pitanja u regulaciji sektora elektronskih komunikacija“, „Implementacija regulatornog okvira Evropske Unije iz 2009. godine u nacionalnom zakonodavstvu u oblasti elektronskih komunikacija“, „Zaštita interesa korisnika usluga elektronskih komunikacija“, „U susret sveprisutnom mobilnom širokopojasnom pristupu u Evropi“, „Proširenje dostupnosti širokopojasnog pristupa i njegovo usvajanje“, „Regulacija tržišta elektronskih komunikacija“, „Sljedeća generacija regulacije“, „Razvoj regulatornog okvira za digitalnu budućnost“, „Buduća regulacija za sveobuhvatnu povezanost“ i „Univerzalna povezanost za postpandemijsku digitalnu Evropu“. Iako je Infifest 2021. godine otkazan, Agencija i ITU su organizovali online Međunarodnu konferenciju regulatora za 2021. godinu, pod nazivom „Univerzalna povezanost za postpandemijsku digitalnu Evropu“. Konferencija je održana 27-28. 09. 2021. godine.

2. Organizacija Plenarne sjednice BEREC-a (Body of European Regulators for Electronic Communications)

Na plenarnim sjednicama BEREC-a učestvuju najviši predstavnici nacionalnih regulatornih tijela zemalja članica Evropske unije, zemalja EEA (European Economic Area) i država koje su kandidati za pristupanje Evropskoj uniji, kao i predstavnici

Evropske komisije (EC). Druga plenarna sjednica BEREC-a u 2021. godini trebala je da se održi u Crnoj Gori i da Agencija bude organizator. Zbog epidemiološke situacije sjednica je održana online. Imajući u vidu da bi organizacija ovog značajnog sastanka u Crnoj Gori bila od velike važnosti za dalji napredak regulatornih aktivnosti Agencije i procesa pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji, Agencija će u saradnji sa Predsjednikom BEREC-a za 2022. godinu ispitati mogućnost da se neka od narednih plenarnih sjednica održi u Crnoj Gori.

3. Organizacija međunarodnog skupa na temu uvođenja T-DAB sistema

Agencija je tokom 2021. godine u okviru procesa uvođenja digitalnog radija u Crnoj Gori, koji je aktuelan i u ostalim zemljama regiona, je bila planirala da organizuje međunarodni skup koji bi se bavio implemencijom DAB+ tehnologije. Zbog epidemiološke situacije nije bilo mogućnosti da se skup organizuje.

Kako je organizacija ovog skupa nastavak aktivnosti predviđenih dokumentom Predlog strategijskih polazišta i smjernica za uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori, Agencija planira da ga organizuje u 2022. godini. Organizacija ovog skupa daće mogućnost da pojedine administracije otpočnu sa međunarodnom koordinacijom frekvencijskih resursa predviđenih za T-DAB sisteme. Agencija planira da na skup pozove pretstavnike regulatornih tijela, resornih ministarstava, operatora koji se bave implemencijom DAB+ tehnologije, proizvođača opreme i ostalih zainteresovanih subjekata u zemlji i inostranstvu u cilju uzajamne razmjene iskustava i uspostavljanja bolje saradnje susjednih zemalja i uzajamnog usklađivanja pogotovo na tehničkom planu.

II-5. MATERIJALNO-TEHNIČKO I KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE

Agencija će i u 2022. godini nastaviti sa daljim razvojem materijalno-tehničkih kapaciteta, kroz dalje stručno osposobljavanje zaposlenih u Agenciji i zapošljavanjem novih kadrova, a sve u cilju kvalitetnog sprovođenja nadležnosti Agencije utvrđenih zakonima.

1. Razvoj i održavanje materijalno-tehničkih kapaciteta

Nastaviće se sa održavanjem i unapređenjem Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore, shodno Zakonu i strateškom dokumentu „Elaboratu o razvoju Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra”.

U cilju održavanje performansi Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra na zahtjevanom nivou Agencija će angažovati specijalizovana pravna lica za:

- Usluge kalibracija, popravki i redovnog održavanje kontrolno-mjerne opreme i softvera Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra;
- Usluge telekomunikacionog povezivanja objekata u Sistemu za kontrolu i monitoring RF spektra;
- Usluge profesionalnog obezbjeđenja objekta Agencije;
- Usluge nadzora alarmnih uređaja u objektima Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra;
- Usluge održavanja pristupne saobraćajnice Glavnog kontrolno-mjernog centra;
- Usluge održavanja agregata na objektima Glavnog i Regionalnog kontrolno-mjernog centra.

Shodno Projektu investicionog održavanja objekata Agencije, koji je za potrebe Agencije izradio Institut za građevinarstvo d.o.o. Podgorica, nastaviće se sa aktivnostima redovnog održavanja objekata u vlasništvu Agencije.

Shodno planovima zaštite objekata Agencije, na koje je saglasnost dalo Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore u prvom polugodištu 2020. godine, u cilju poboljšanja bezbjednosti objekata, sredstava i zaposlenih Agencije, preduzeće se aktivnosti za implementaciju mjera navedenih u planovima zaštite.

U cilju održavanja i daljeg unapređenja registara, baza podataka i aplikacija za pomoć korisnicima Agencija će:

- angažovati specijalizovana pravna lica za održavanje baze podataka elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i njenu nadogradnju;
- angažovati specijalizovana pravna lica za održavanje sistema za prikupljanje podataka od operatora;
- angažovati specijalizovana pravna lica za održavanje alata za pomoć korisnicima „Kalkulatora cijena”;
- angažovati specijalizovana pravna lica za administriranje Centralne baze prenesenih brojeva;
- produžiti licence za softvere.

Agencija planira unapređenje informacionog sistema Agencije, kojim će biti omogućeno vođenje i korišćenje registara i baza Agencije, praćenje javnih nabavki, elektronsko praćenje dokumenata.

2. Stručno usavršavanje zaposlenih

Planira se nastavak saradnje sa naučno obrazovnim institucijama u Crnoj Gori i institucijama u inostranstvu u cilju daljeg specijalističkog osposobljavanja i usavršavanja kadrova iz oblasti koje su od interesa za Agenciju (specijalističke studije, kursevi, stručni seminari i dr.), posebno u vezi sa regulacijom i primjenom novih rješenja u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti. Stručno usavršavanje zaposlenih planirano je kroz:

- Pohađanje obuka o regulatornom okviru za elektronske komunikacione mreže i usluge u organizaciji Evropske komisije i BERECA;
- Učešće u studijskih posjetama;
- Učešće na edukativnih seminarima i radionicama;
- Pohađanje kurseva potrebnih za sistem administriranja informacionog sistema Agencije i održavanje informacionog sistema na nivou baze i aplikacija nad bazom;
- Pohađanje kurseva za implementaciju ISO standarda (ISO standardi iz grupe 9000, 27000, ISO 22301 i dr);
- Pohađanje kurseva iz različitih segmenata regulacije i upravljanja ograničenim resursima;
- Pohađanje kurseva iz oblasti unapređenja poslovnih vještina;
- Pohađanje kurseva radi unaprijeđenja korišćenja engleskog jezika;
- Pohađanje kurseva i seminara u organizaciji Uprave za kadrove Crne Gore i drugih subjekata koji organizuju kurseve potrebne za poslovnu edukaciju zaposlenih Agencije;
- Kontinuirana edukacija iz oblasti računovodstva i interne revizije;
- Pohađanje obuka za izradu izvještaja i karata na osnovu podataka iz georeferencirane baze elektronske infrastrukture, kao i obuka za unošenje georeferenciranih podataka iz drugih izvora.

U cilju unaprijeđenja efikasnosti i kvaliteta obavljanja poslova kontrole i monitoringa RF spektra, te korišćenja kontrolno-mjerne opreme u punom kapacitetu, neophodno je dalje stručno usavršavanje zaposlenih raspoređenih na ovim poslovima. S tim u vezi, tokom 2022. godine realizovaće se napredna obuka za zaposlene na ovim poslovima a koja će obuhvatiti teme poput:

- obuke iz oblasti analize signala i naprednog korišćenja mjerne opreme i

- obuke iz oblasti IT-a kao što su programiranje, administriranje mrežama, sigurnost i menadžment.

Agencija će nastaviti da i tokom 2022. godine aplicira za dobijanje pomoći na polju jačanja administrativnih kapaciteta, koje Evropska komisija nudi u okviru programa TAIEX (*Technical Assistance and Information Exchange*), koji podrazumijeva: ekspertske usluge savjetodavne pomoći, organizaciju studijskih posjeta, organizaciju edukativnih seminara i radionica, obuke kojima se prenose neophodna tehnička znanja, kontrolu i analizu progressa putem kontrolono-nadzornih misija, korišćenje baze podataka i drugih informatičkih alata i sl.

III IZVRŠENJE PLANA RADA

U cilju efikasnijeg izvršenja Plana rada, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost će, shodno članu 16 Statuta Agencije, sačiniti godišnji Operativni plan. Operativnim planom biće određeni izvršioc, rokovi izvršenja pojedinih poslova utvrđenih ovim Planom rada i odgovorni rukovodioci organizacionih jedinica.

Sredstva neophodna za realizaciju Plana rada Agencije za 2022. godinu, planirana su Finansijskim planom Agencije za 2022. godinu.

Broj: 0901- 5435/1

Podgorica, 23.09.2021. godine

PREDSJEDNIK SAVJETA

Branko Kovijanić